

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Bokod Község Önkormányzata

2013. június 27.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	4
Célok.....	4
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	5
1. Jogszabályi háttér bemutatása	5
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	6
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	8
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	22
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	36
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	40
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	43
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	47
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	48
A HEP IT részletei.....	49
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	49
A beavatkozások megvalósítói	49
Jövőképünk.....	50
Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	
	51
Megvalósítás	53
A megvalósítás előkészítése	53
A megvalósítás folyamata.....	53
Monitoring és visszacsatolás.....	54
Nyilvánosság	54
Érvényesülés, módosítás.....	56
Elfogadás módja és dátuma	56

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Bokod Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Bokod valószínűsíthetően már honfoglalás kori település, mivel határfaluként szerepel egy Árpád által, Elődnek adományozott ajándéklevélen.

A településen történt ásatások során késő bronzkori (ie.XI-VIII - század) leletek kerültek elő (kardok, lándzsák, kések, sarlók, balták).

Az első írásos említése 1146-ból származik. 1326-ban Károly Róbert innen származó jegyzőjének, Bokodi Györgynek a nevében került elő a település neve. Kedvelt vadászterülete volt Nagy Lajos királynak, közel volt a faluhoz Gerecsér nevű vadászkastélya, később Gerecsér vár néven vált ismertté, melynek ma már csak alig látható nyomai vannak. Albert király halála után ebben a várban szállt meg 1439-ben a megözvegyült Erzsébet királyné és fia V. László. Kíséretében volt Kottaner Ilona a Visegrádról ellopott koronával. Innen indultak tovább a székesfehérvári koronázásra. A falut és környezetét később Rozgonyi István kapta zálogba, 1440-ben Rozgonyi Istvánné, 1446-ban pedig Rozgonyi Jánosé lett.

A XVI. század közepén, a török pusztításnak köszönhetően lakatlanná vált a falu. 1606-ban – a zsitvatoroki békét követően telepedett le a községben hét nemes katona. 1642-ben Bokod új jobbágyokat kap, jobbára szlávokat. 1689-ben Szécsény György, esztergomi érsek kiadja a Faluszálló levelet, amelynek következtében tótokkal és németekkel gyarapszik a település.

A 18. században az Esterházyak a Felvidékről katolikus szlovákokat telepítettek Bucudra vagyis Bokodra.

Érdekesség Bokod településéről, hogy Magyarországon elsőként itt termesztettek burgonyát.

A községben található műemlékek: a késő barokk stílusban, 1701-ben épült evangélikus templom, mely valószínűleg Fellner Jakab tervei alapján épült, valamint az 1779-ben emelt római katolikus és az 1794-ben készült református templom.

A közeli erdőkben található a majd ezer éves vértesszentkereszti apátság romjai. A környék turistaútvonalai a természetjáróknak igazi kihívást jelentenek.

Bokod a XX. században a környező településekkel együtt kapcsolódott be a szénbányászatba, mely hosszú időn keresztül megélhetést biztosított az itt élő embereknek.

A falu határában építették fel a Vértesi Hőerőművet, ami számára egy jelentős nagyságú (130 hektár) hűtőtavat kellett létrehozni. Ez a Bokodi-hűtőtó vagy, ahogy a helyiek mondják az Erőműi-tó. Ezen folyik keresztül a Császár községtől délre eredő Által-ér, mely Dunalamásnál torkollik a Dunába. A tó nemcsak az

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

erőmű számára fontos, hanem a horgászat szerelmeseinek is kedvez. Jelentős horgászparadicsom bontakozott ki az elmúlt időben.

Bokod község Magyarország Közép-dunántúli régiójában, az Oroszlányi Kistérségben fekvő település. A helység Komárom-Esztergom Megyében a Vértestől észak-nyugatra, az Által-ér völgyében helyezkedik el. A Dunántúli-középhegységnek és a Bakonyinak összekötő tagja. Mintegy 2140-en lakják, teljes közigazgatási területe 2991,525 ha; melynek 36 %-a a Vértesi Natúrparcokhoz tartozik.

Értékeink, küldetésünk

Kiemelkedő történelmi értékeink a több mint 200 éves templomok, amelyek a három történelmi egyházat képviselik. Ma is aktívan működnek és részt vesznek a község hétköznapi életében. További kulturális értékünk a nagy hagyományokkal rendelkező hímző szakkör, a most felújított Tájház és berendezései utalnak a régi hagyományokra. Az emlékhelyek, emlékművek, kopjafa és a temetőben nyugvó, kiemelkedő munkát végző híres elődeink síremlékei szintén Bokod Község történelmi értékei. Küldetésünk, megőrizni elődeink hagyományait, tisztességét, a települési összefogás és összetartozás folyamatos erősítése. Célunk olyan fiatalok nevelése, akik a modern kor mellett méltón büszkék őseikre és őrzik hagyományainkat.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Bokod település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

- Mélyszegénységben élők támogatást célzó szabályozások:

Az önkormányzat szociális ellátásokról szóló rendeletében kötelező előírás, ezzel biztosított a rendszeres szociális segélyben részesülő, egészségkárosodottnak nem minősülő személyek számára a Szociális Szolgálattal való együttműködés, kapcsolattartás. Ápolási díj állapítható meg az Szt. 43/B (1) bekezdése alapján annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött, tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi, feltéve, ha a kérelmező munkaviszonyát ápolási kötelezettségének teljesítése miatt szüntette meg, vagy szünetelteti az ápolást végző családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 150 %-át nem haladhatja meg. Átmeneti segélyben részesíthető naptári évenként három alkalommal az, akinek az egy főre számított havi jövedelme nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200 %-át, egyedülálló esetében annak 230 %-át. Temetési segély állapítható meg az Szt. 46 § (1) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén annak a személynek, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 250 %-át, egyedül élő esetében 350 %-át. Közgyógyellátás állapítható meg a Szt. 50. §(3) bekezdésben fennálló feltételek szerint annak a személynek, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének a 250 %-át, egyedül élő esetében a 300 %-át és a havi rendszeres gyógyító ellátás költségének mértéke eléri az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10 %-át.

- A gyermekek egészségét, oktatását elősegítő rendelkezések:

A gyermekek napközbeni ellátását Bokod Község területén a napközi otthonos óvoda és az általános iskola napközije és menzája biztosítja. Az Önkormányzat fenntartásában működő nevelési-oktatási intézményben fizetendő térítési díj és tandíj összege megállapításának szabályairól szóló önkormányzati rendelet értelmében Bokod Községi Önkormányzat fenntartásában működő Móra Ferenc Általános Művelődési Központ tagintézményeként működő alapfokú művészetoktatási intézményeiben a Kt.115. és 116. §-ában meghatározott közoktatási szolgáltatások a tanulók számára térítési díj, illetve tandíjfizetési kötelezettséggel vehetők igénybe. A térítési díj állampolgárságra tekintet nélkül tanévenként –a tanulmányi eredménytől függően- tanévkezdéskor számított, a szakfeladatra jutó folyó kiadások egy tanulóra eső hányadának a Kt. 115. § (1) bekezdésének c) pontjában (alapfokú művészetoktatási intézmények) meghatározott esetekben, egy művészeti képzés esetén:

5 %-a	4.01-es	tanulmányi átlag felett
5.5 %-a	3.01- 4-es	tanulmányi átlagig
6 %-a	2 - 3-as	tanulmányi átlagig
7 %-a	elégtelen	tanulmányi átlag esetén

Az újonnan beiratkozott, illetve előképzős tanulók térítési díjának mértéke az első félévre szólóan egységesen 5%-ék. A tandíj tanévenként –a tanulmányi eredménytől függően- tanévkezdéskor számított, a szakfeladatra jutó folyó kiadások egy tanulóra eső hányadának: A Kt. 116. § (1) bekezdésének a) pontjában (a115.§-ban meghatározottakat meghaladó tanórai foglalkozás, továbbá a tankötelezettség megszűnése után) meghatározott esetekben:

20 %-a	4.01-es	tanulmányi átlag felett
25 %-a	3.01- 4-es	tanulmányi átlagig
30 %-a	2 - 3-as	tanulmányi átlagig
40 %-a	elégtelen	tanulmányi átlag esetén

Az első évfolyamon a tandíj mértéke az első félévre szólóan egységesen 20 %-ék.

A szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet alapján a gyermeket gondozó család időszakos létfenntartási gondja esetében, vagy a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet esetén gyermekeként legkevesebb 2.000 Ft rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíthető a kérelmező. Az első alkalommal nyújtott óvodáztatási támogatás természetbeni támogatás formájában is nyújtható az óvodavezető, a védőnő javaslata vagy a szülő írásbeli kérése alapján. Az óvodáztatási támogatás természetben különösen az óvodáskorú gyermek részére ruházat, cipő, óvodai felszerelés formájában nyújtható.

- Az idősek részére nyújtott kedvezmények:

Szociális étkeztetést különösen annak a szociálisan rászorult kérelmezőnek biztosítja az önkormányzat, aki 70. életévét betöltötte, a háziorvos igazolása alapján önmaga ellátására részben képes személy. Az idősek településünkön önkormányzati rendelet alapján talajterhelési díjmentességben részesülnek az alábbi feltételnek való megfelelés esetén: 65 éven felüli egyedül élő, vagy egyedül élő rokkant nyugdíjas. A fogyasztékkal élőket érintő speciális kedvezmény támogatási forma nem működik a településen.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára. A felsoroltak áttekintése után szükséges annak leírása, hogy az egyes dokumentumokban leírtak miként szolgálják az esélyegyenlőség megvalósítását.

Költségvetési koncepció – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében A jegyző, által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester október 31-ig nyújtja be a képviselő-testületnek.

Gazdasági program - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

Szolgáltatástervezési koncepció – a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.

Köznevelés-fejlesztési terv10 – A helyi önkormányzati feladat-ellátási rendszerben minden községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzatnak feladata, kötelezettsége volt, hogy gondoskodjék a településen élők részére arról, hogy az óvodai nevelés és az általános iskolai nevelés és oktatás a rendelkezésükre álljon anélkül, hogy annak igénybevétele a szülők, illetve gyermekeik részére aránytalan teherrel járna. A köznevelésről szóló törvény alapján az állam gondoskodási kötelezettsége – az óvodai nevelés kivételével – megfogalmazódik. Már nem a kormányhivatalok készítik el a feladat-ellátási intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet, hanem az oktatásért felelős miniszter. Az oktatásért felelős miniszter az Oktatási Hivatal előterjesztése alapján a kormányhivatalok közreműködésével és a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével készíti el megyei szintű bontásban az intézményhálózat működtetési és köznevelési-fejlesztési tervet. A települési önkormányzat kötelezettsége, hogy beszeresse a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, alkalmazotti közösségei, a szülői és diákszervezetei véleményét. Az oktatási hivatal s feladata az is, hogy a köznevelés-fejlesztési terv elkészítésekor a nemzetiséget érintő kérdésekben beszeresse az érintett települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok egyetértését (Mnkt. 24. §) Településfejlesztési stratégia – A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 24. §-a értelmében a fővárosi közgyűlés a főváros egységes településpolitikájának biztosítása érdekében – a Kormány, valamint a kerületi képviselő-testületek véleményének kikérésével – a megalakulását követő egy éven belül minősített többséggel dönt a fővárosnak legalább az adott ciklusra szóló településfejlesztési stratégiájáról.

Településrendezési terv – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészítésével és azok elfogadásával látják el.

Településszerkezeti terv - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról.

Településfejlesztési koncepció - az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közsféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Bokod Község Önkormányzata jelenleg a Bokod-Dad-Kecskéd-Szákszend Intézményfenntartó Társulás tagja, amely Társulás 2013. június 30. nappal megszüntetésre kerül. Ennek folytán térségi kapcsolódása Dad Község Önkormányzatához lesz a közös hivatal működtetése miatt. A 2013. március 1. napján megalakult Bokodi Közös Önkormányzati Hivatal a Bokodi székhelyen és Dadi telephelyen látja el feladatait. A működési rend továbbra is alkalmas arra, hogy a lakossághoz legközelebbi szinten intézzük a polgárok közigazgatási ügyeit.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A település szempontjából talán a legfontosabb a lakónépesség és az állandó népesség számának alakulása. Bokod esetében sajnos ez a két mérőszám kedvezőtlenül alakul, csökkenő tendenciát mutatnak. A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokból megállapítható, hogy Bokod 2012. évi lakónépessége 1972 fő volt, mi közel 6 %-os csökkenést mutat az előző évi adathoz képest, azt azt megelőző évek hasonlóan alakultak.

A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. Ez a számadat, illetve a változás aránya megmutatja, hogy az adott településen mekkora lakónépességre vonatkoztatva kell áttekinteni az esélyegyenlőség megvalósulását.

Ennél kedvezőbb képet mutat az állandó népesség száma a 2012. évi 2141 fővel – ez alapján a közös hivatalok kialakítását, és az önkormányzatok finanszírozását és mérik -. Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk), vagy hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e. Az életkor szerinti bontásban való állandó népesség számossága szintén segít az esélyegyenlőség különböző célcsoportjának beazonosításában.

A csökkenő tendenciára részben magyarázatot ad az egyre növekvő öregedési index. Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettek vannak többen, és a település elöregedő. Az elöregedő település helyzete legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy az idősek fokozottabb ellátására van szükség.

A lakónépesség csökkenésének másik oka lehet a belföldi vándorlások. 2008-2010. között egyre emelkedett az elvándorlások és az állandó jellegű odavándorlás közti különbség. 2011. évben azonban ez a tendencia megtorpant. A különbség a korábbi -31 főről, -1 főre csökkent. Ez azt jelenti, hogy talán nem ez a fő oka településünk lakosságának csökkenésének.

A HEP elkészítése érdekében a jogszabályban foglalt kötelező adattartalomra kiterjedő adatgyűjtés megtörtént. Az adatgyűjtéshez számos forrás került felhasználásra, amelyek minden esetben megjelölésére kerültek a táblázatok alatt. Az adatokra általában jellemző, hogy a HEP készítésekor még nem állnak rendelkezésre 2012. évi adatok. A HEP Sablon és mellékletei összeállításának időpontjában csak a 2001. évi népszámlálásból állnak rendelkezésre települési adatok, várhatóan 2013 folyamán nyilvánosságra kerülnek a 2011. évi népszámlálási adatok is.

Az idő rövidege miatt a helyi adatgyűjtés csupán a kötelező adattartalomra korlátozott. A felülvizsgálatokkor azonban érdemes lehet kérdőíves módszerrel, megkeresésekkel további adatokat gyűjteni a településen élőkéről. Ezzel még részletesebben kerülhetnek a problémák megállapításra, ezzel még fontosabb, szükségszerűbb intézkedéseket lehet megtenni az esélyegyenlőség érdekében.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a

gyermeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012) E terület vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.) A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.) A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.) A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv. A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

A fenti törvények részletes áttekintése ad támpontokat a következőkben megadott szempontok szerinti helyzetelemzéshez. A részletes jogszabályi háttér - értelmezéssel együtt - e Képzési segédlet 2. számú mellékletében található.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában. Tekintettel arra, hogy a vonatkozó szabályok az egyes ellátások esetében eltérően definiálja a jövedelmi és vagyoni helyzetet így erre vonatkozó adatgyűjtés nem indokolt. Ennél sokkal átfogóbb képet kapunk a település helyzetéről a foglalkoztatottsági adatokból.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mötvtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci

lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

A fejezetre vonatkozó jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Ft. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Möt. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását. Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. § Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb. Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltétellel alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

g) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott álláskeresők száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. Látható Bokod esetében, hogy a 15-64 év közötti lakónépesség folyamatosan csökken. Sajnos a városok kiemelkedően jobb infrastruktúrája, és szélesebb körű lehetőségei miatt ma Magyarországon sok községben probléma a fiatalok elvándorlása. A nyilvántartott álláskeresők száma a 2008. évben elinduló gazdasági világválság miatt 2009. évre kétszeresére emelkedett. A munkanélküliség az országos átlaghoz hasonlóan 2010. évre érte el csúcspontját. Ezt követően lassú javulás indult el a munkaerő piacon. Az alábbi adatok alapján 2012. évben a válság előtti időszakhoz képest azonban még mindig közel 40 %-kal több álláskereső volt Bokodon.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
				fő	%	fő	%	fő	%
2008	819	813	1632	23	2,80%	20	2,50%	43	2,60%
2009	814	650	1464	41	5,04%	36	5,54%	76	5,19%
2010	792	800	1592	44	5,56%	51	6,38%	95	5,97%
2011	755	800	1555	41	5,43%	36	4,50%	77	4,95%
2012	674	733	1407	30	4,45%	30	4,09%	60	4,26%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	41	76	95	77	60
20 éves és fiatalabb	fő	2	5	6	4	5
	%	4,9%	6,5	6,3	5,1	8,3
21-25 év	fő	11	14	14	11	14
	%	26,8%	18,2	14,7	14,1	23,3
26-30 év	fő	9	11	10	9	8
	%	22,0%	14,3	10,5	11,5	13,3
31-35 év	fő	6	9	13	10	5
	%	14,6%	11,7	13,7	12,8	8,3
36-40 év	fő	7	10	12	11	6
	%	17,1%	13,0	12,6	14,1	10,0
41-45 év	fő	1	9	11	11	8
	%	2,4%	11,7	11,6	14,1	13,3
46-50 év	fő	2	9	11	7	4
	%	4,9%	11,7	11,6	9,0	6,7
51-55 év	fő	2	8	13	10	7
	%	4,9%	10,4	13,7	12,8	11,7
56-60 év	fő	1	2	5	5	3
	%	2,4%	2,6	5,3	6,4	5,0
61 év felett	fő	n.a.	0	0	0	0
	%	n.a.	0,0	0,0	0,0	0,0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fentiek alapján megállapítható, hogy Bokodon a legnagyobb arányban a 21-25 év közötti korcsoport minősül nyilvántartott álláskeresőnek. Ennek oka lehet az, hogy a tanulmányaikat befejező diákok nem kapnak azonnal állást, ezért a gyorsabb elhelyezkedés érdekében nagy számban regisztráltatják magukat a munkaügyi kirendeltségeken.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemeként

	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli összesen			365 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	23	20	43	6	3	9	26,1%	15,0%	20,9%
2009	41	36	76	1	1	2	2,4%	2,8%	2,6%
2010	44	51	95	4	5	9	9,1%	9,8%	9,5%
2011	41	36	77	4	7	11	9,8%	19,4%	14,3%
2012	30	30	60	3	5	8	10,0%	16,7%	13,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti számadatokból látható, hogy a nemek közti megoszlás közel azonos volt a munkanélküliek között az elmúlt öt évben. Míg a 180 napnál régebben regisztráltak között a gazdasági válságot követően a férfiak aránya magasabb lett, az öt év összesített adatát tekintve 16,6 %-kal több volt a férfi. A tartós munkanélküliek számaránya 2011. évben érte el csúcspontját. 2012. évben kedvezőbb csökkenés mutatkozik. Ez azonban a 2009.-es évhez képest arányaiban még mindig 513%-kal magasabb tartós munkanélküliséget jelent. Emiatt beavatkozás tervezése szükséges.

3.2.4. számú táblázat - Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemeként

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	192	203	395	6	3,10%	0	0,00%	6	1,50%
2009	183	204	387	4	2,19%	4	1,96%	8	2,07%
2010	176	208	384	6	3,41%	4	1,92%	10	2,60%
2011	166	201	367	3	1,81%	2	1,00%	5	1,36%
2012	n.a.	n.a.	313	7	n.a.	5	n.a.	12	3,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A vizsgált korcsoport tekintetében a lakónépesség száma egyenletes csökkenést mutat, míg ezzel fordított arányban a pályakezdő álláskeresők száma – a 2011. év kivételével- egyre növekszik. 2008. évhez viszonyítva pontosan kétszer annyi pályakezdő volt 2012. évben.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Sajnos a 2011. évi adatok nem állnak rendelkezésre, ezért csak 2001-es év adatai mutatják meg számunkra, hogy az alacsonyan iskolázott népesség 10-11% körül alakult Bokodon. Az iskoláztatás területén megállapításokat tenni csak számadatok birtokában lehet tenni.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	1834	966	868	1640	837	803	194	10,6%	129	13,4%	65	7,5%
2011	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Az alábbi táblázatból látható, hogy az elmúlt években lassú javulás indult el a nyilvántartott álláskeresők megoszlása között a végzettség tekintetében. Az álláskeresők számának csökkenése mellett egyre kisebb arányban vannak olyanok, akik csupán 8 általánossal, vagy annál alacsonyabb végzettséggel rendelkeznek.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	43	1	2,3%	12	27,9%	30	69,8%
2009	81	1	1,2%	21	25,9%	59	72,8%
2010	74	2	2,7%	20	27,0%	52	70,3%
2011	67	3	4,5%	18	26,9%	46	68,7%
2012	56	1	1,8%	13	23,2%	42	75,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma és a 8. évfolyamot eredményesen végzetek száma a rendelkezésre álló adatok alapján „0”, csak úgy mint középfokú iskolai felnőtt oktatásban résztvevők száma. Ennek oka egyrészt, az hogy a településünkön nincs középfokú oktatás, ezen adatokról nem rendelkezőnk információval. Továbbá az, hogy a felnőtt oktatásban résztvevőkről nincs tudomásunk.

c) közfoglalkoztatás

Bokod Községben kis számban vannak jelen a közfoglalkoztatásba bevonhatók. A kiválasztásuk arra tekintettel történik, hogy mindenki lehetőséget kaphasson a munkára. Éves szinten átlagosan 8-11 fő foglalkoztatására kap Bokod lehetőséget. Közöttük az esélyegyenlőség megteremtése biztosított, nem csak az Önkormányzatunk, hanem a közeli foglalkoztatók által is. Még az erdészethez is felvesznek például nőket is, akikről az a társadalmi megítélés, hogy nehéz fizikai munkavégzésre nem alkalmasak.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A KEM KH Oroszlányi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltségére az álláskereső, a nem nyilvántartott munkát keresők és szolgáltatást kérők is rendszeresen járhatnak az elhelyezkedési információk megszerzése, a közvetítés és az esetleges foglalkoztatási támogatásba kerülés céljából. Ehhez az álláskereső a jogszabály által útiköltség térítést kapnak. A munkáltatók felkereséséhez szintén van lehetőség utazási költségtérítést adni, amennyiben a konkrét álláskereső céljából történik. A közlekedés mind a Kirendeltségre, mind a munkába járáshoz biztosított, megfelelő. A Kirendeltség által a térségben megvalósított munkaerő-piaci programok célja a kiemelt és a programban meghatározott valamilyen egyedi vagy többféle hátránnyal rendelkező célcsoportba tartozó álláskereső munkaerő-piaci helyzetének koncentrált javítása, összetett támogatási és szolgáltatási tevékenységekkel.

Foglalkoztatás területén az Önkormányzat nem tervez újabb fejlesztéseket, és jelenleg nincs információ más szervezetek fejlesztéseiről sem.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A 25 év alatti nyilvántartott álláskereső fiatalok foglalkoztatását, a munkaerőpiacra történő átmenet megkönnyítését célzó képzésekre nagy hangsúlyt fektetnek Magyarországon. A pályakezdők, fiatalok kiemelt hátrányos helyzetű csoportként van definiálva az Unióban és Magyarországon egyaránt. Ez kiemelt figyelmet és elbánást jelent adott esetben. Azaz: a munkaerő-piaci programokon belül külön célcsoportként vannak jelen, a foglalkoztatási támogatásokban a pályakezdőknek külön támogatás (munkatapasztalat-szerzés) áll rendelkezésre, továbbá előnyük van a képzésekben, elsősorban a felvételen eredményesebben szerepelnek. Más központi támogatásokban, programokban is kiemelt figyelmet kapnak, mint legutóbb az „Első Munkahely Garancia” programban, mely 4 hónapos támogatással segítette az elhelyezkedésüket. Mára már számos bokodi fiatal is bekerülhetett ebbe a támogatási rendszerbe, a munkáltatók szíves kihasználják a lehetőséget.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Bokod Községben nem releváns.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Bokod Községben nem releváns.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nem áll rendelkezésre adat.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskereső számára elérhető támogatásokat.

E területen az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.

Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

Bokod esetében az alábbiak szerint alakul az álláskeresői segélyben részesülők száma

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	1632	3	0,18%
2009	1474	6	0,41%
2010	1592	11	0,69%
2011	1588	12	0,76%
2012	1407	1	0,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ezeket az adatokat szükséges összevetni a munkanélküliségi adatokkal, hogy láthatóvá váljon, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak-e támogatáshoz:

év	segélyben részesülők aránya a munkanélküliekhez képest
2008	6,98%
2009	7,89%
2010	11,58%
2011	15,58%
2012	1,67%

A 3.3.1. számú tábla az álláskeresői támogatásban részesülők számáról segít abban, hogy adatait összevegyessük a munkanélküliségi adatokkal. Így láthatóvá válik, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak-e támogatáshoz. A fentiek alapján látható, hogy a regisztrált munkanélküliek közül kevesen kérnek és kapnak segélyt, a két mutató közt aránytalanság tapasztalható. A háttérben rejlő ok lehet, hogy a munkanélküliek nem rendelkeznek kellő információkkal.

A következő adatsor a járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulásáról hasonlóan fontos. Ennek elemzése során a táblázat idősoros elemzése alapján látható, hogy 2010-ig nőtt majd 2011. évtől csökkent a járadékra jogosultak aránya. Látható, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők nem jutnak hozzá a támogatáshoz.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma

	nyilvántartott álláskeresői száma		álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő		fő	%
2008	41		19	46,3
2009	76		39	51,3
2010	95		39	41,1
2011	77		22	28,6
2012	60		11	18,3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akikről helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	1	0,06%	0	0%	0	0
2009	2	0,14%	2	2,6%	2	0
2010	5	0,31%	4	4,2%	0	0
2011	6	0,38%	7	9,1%	1	0
2012	4	0,27%	7	11,7%	3	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.3.3. számú táblázat adatsorához fontos kiegészítő információ, hogy Bokod Községben 2008-ban 1597 fő volt a 15-64 évesek száma, míg 2012-ben 1499 fő volt. Ezen adatsor azt jelzi, hogy Bokod Községben a szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen. Rendszeres szociális segélyt az az aktív korú személy kaphat az önkormányzattól, aki nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személy, aki nem rendelkezik rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső személy veheti igénybe. A szociális segély elenyésző mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében. Figyelembe kell venni, hogy 2011. január 1-től bérpótló juttatásra (BJP), illetve 2011. szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. A bérpótló juttatásban részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. Január elsejétől közfoglalkoztatásban csak a kirendeltség által közvetített álláskereső, elsősorban bérpótló juttatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével nélkül kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakóközösségét tartsa rendben. Jelenleg Bokod Községben nincs erre vonatkozó rendelkezés. A BJP/FHT összege a mindenkori öregségi minimálnyugdíjhoz igazítva, több mint négy évig változatlanul 28.500 forint volt, majd ez lecsökkent 22.500 forintra.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

Az Ft. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat. Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térsegi) foglalkoztatási tanácsadás,
- munkaközvetítés.

Álláskeresői támogatása

A támogatott képzésben részesíthető személyek korát és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Ft. 14. §-a rögzíti. A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Ft. 16. §-a alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén. Az álláskeresői vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható az Ft. 17. §-a szerint a legalább három

hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem terítendő formában, pályázati eljárás keretében. A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Ft. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem terítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató. Az álláskereső ellátására vonatkozóan az Ft. 25. §-a szerint álláskeresői járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek. Az Ft. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői támogatást kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén. Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Ft. 32. §-a szerint

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől. A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi költsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

Igen lényeges az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdésének figyelembe vétele a lakhatási helyzet, illetve a szegregátumok vizsgálata és a megfogalmazandó intézkedések során. A rendelkezés rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.” Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek. Ezt elsősorban a település drágábban és olcsóbban értékesíthető telkekre, ingatlanokra történő felosztásával, kettéosztásával lehet megvalósítani.

A törvényi tilalom része, hogy a mesterséges elkülönülés a csoport tagjainak szándékán kívül valósuljon meg, azaz abban az esetben, ha egyes személyek vagy e személyek csoportja önként, kényszer nélkül kíván a település egy különálló részén élni anélkül, hogy ez a helyzet bizonyos lakáshoz jutási feltételek diszkriminatív meghatározásán alapult volna, az nem minősíthető az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének. A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon, normatív alapon állapítható meg.

A lakhatás körülményekre vonatkozóan az alábbi két adatsorral rendelkezünk.

3.4.1. számú táblázat - Lakás állomány

db	összes lakásállomány		bérlakás állomány		szociális lakásállomány		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	807	15	0	0	0	0	3	2
2009	807	18	2	0	0	0	3	2
2010	807	20	2	0	0	0	3	2
2011	809	21	2	0	0	0	3	3
2012	n.a.	26	2	0	0	0	3	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők

	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	0	0
2009	0	0
2010	0	0
2011	18	0
2012	16	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) bérlakás-állomány

Településünkön nem jellemző a bérlakások jelenléte.

b) szociális lakhatás

Településünk nem rendelkezik szociális célú lakással.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Ebben a kategóriában sajnos nem mondhatjuk el, hogy nem rendelkezünk ilyen épülettel. Településünkön stabilan van legalább három olyan építmény, amelyet lakás céljára használnak, azonban az alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.) nem biztosított; és az építmény nem felel meg a lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemeinek sem.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A nem megfelelő lakások, lakhatási helyzetek hozzávetőlegesen két családot érintenek. Az önkormányzat szociális bizottsága elé ebből egy család veszélyeztetett lakhatási helyzet problémája került az elmúlt években. Akkor a Vöröskereszt közreműködésével jelentős támogatásban részesült a család, akik azonban nem használták ki megfelelően a segítséget. Bokod Községben nem ismert hajléktalan személy jelenléte.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakhatást segítő támogatásokról az önkormányzati hivatal igyekszik széleskörű tájékoztatást nyújtani. Az Önkormányzatunk által adott támogatásokat elsősorban munkanélküliek, idősek, gyermeküket egyedül nevelő szülők veszik igénybe.

f) eladósodottság

Erre vonatkozóan nem áll rendelkezésünkre pontos adat. Az Önkormányzatunkhoz benyújtott átmenti segély kérelmekben foglalt indokolások alapján érezhető, hogy számos családnak komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak, az ilyen helyzetbe jutók veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

g) lakhatás egyéb jellemzői:

Külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakásokról nincs tudomásunk. A településünkön a közszolgáltatással és közműszolgáltatásokhoz való lefedettség 95 %-os. A közösségi közlekedéshez való hozzáférés Oroszlány járás székhely település közelsége miatt jónak mondható, az a napi igényeket kielégíti.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A szempont vizsgálata nem releváns, mivel Bokod Községben nincsenek szegregátumok.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat. Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás. Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	1	0	0
2009	1	0	0
2010	1	0	0
2011	1	0	0
2012	1	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az alapellátásokhoz való hozzáférés községünkben biztosított. A szakellátás bár 8 km-es körzeten belül elérhető, még is sokaknak gondot okozhat azok megközelítése. A nőgyógyászati, fül-orr-gégészeti, szemészeti szakorvos vizsgálatok meghatározott rendszerességgel településünkön történő szervezésével a mélyszegénységben élők számára elhárulna egy akadály az ellátásokhoz való hozzáféréseben. Erre vonatkozó pontos igény azonban nem ismert. Nem ismert továbbá az sem, hogy lenne-e szakorvos, aki igény esetén elvállalná a Bokodon történő rendelést. Az igény felmérés azért is különösen fontos, mert az önkormányzat elsődleges célja és terve egy egységes egészségház kialakítása. Az egészség központban rendelne a háziorvos, a fogszakorvos, és a védőnő. A tervezéskor fontos eldönteni, hogy szükség van-e plusz rendelő kialakítására, ha igen milyen típusú rendelő kerüljön kiépítésre.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Bokod Községben a védőnő évente egy egészségnapot szervez, amelyen kortól és nemtől függetlenül részt vehetnek az érdeklődők díjmentesen. A szakellátásokon kívül prevenció és szűrőprogramokhoz a településünkön ezen a fórumon kívül a vállalkozások által szervezett szűréseken jutnak hozzá az igénylők, ezek azonban díjkötelesek.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az iskolában és az óvodában megoldott a gyermekek fejlesztése, ezek az intézmények koordinálják a fejlesztést. Bokod Község nincs rehabilitációra lehetőség, az idősek számára Kisbér és Oroszlány településeken van lehetőség ilyen jellegű ellátás igénybevételére.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetésre az önkormányzat jelenleg csak közvetve tud hatást gyakorolni. Tekintettel arra, hogy az önkormányzat nem tud főző konyhát működtetni, csak a készétel beszállító kiválasztásával tudja befolyásolni a egészséges táplálkozás szempontjainak való megfelelést. Az elmúlt időszak Szolgáltatója különösen nagy hangsúlyt fektetett a változatos étrendre, és csökkent só tartalmú ételek készítésére.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen két sportegyesület működik: az egyik a labdarúgást képviseli, a másik pedig három sportág (atlétika, teremkerékpár, természetjárás) szakosztályát működteti. Ezek alapján nem csak a fiatalok számára adott a sportolási lehetőség – jellemzően ingyen -, hanem a közép- és idősebb korosztály részére is. Számukra a természetjárás szervezett kereteken belül nyújt aktív kikapcsolódást, amellyel 80-100 fő él is különböző események alkalmával. Rajtuk kívül aktív sportolással foglalkozók száma 120-150 fő, a létszám több mint fele igazolt versenyző. Már óvodai szinten van lehetőség a gyerekeknek heti egy alkalommal aktív sportolásra, az iskola testnevelője (egyúttal szakedző is) által vezetett foglalkozásokon. A helyszínek legtöbbször az iskola tornaterem ill. a labdarúgó pálya. A felsorolt programok mellett civil kezdeményezéssel zajlanak különböző mozgással összefüggő körök is, amelyek márt díj ellenében vehetőek igénybe (zumba, jóga, stb.).

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Településünkön csak a kötelező Önkormányzati feladatként ellátandó házi segítségnyújtás jelenik meg személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásként. Egyéb ellátás csak a környező, 10-20 km-es távolságban lévő településeken érhető el.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Ilyen jellegű panasszal még nem keresték meg a hivatalunkat, nincs tudomásunk ilyen jellegű gyakorlatról.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők

	száma
2008	85
2009	96
2010	100
2011	90
2012	95

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ez az adat szintén az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: 1. alanyi jogon, 2. normatív alapon, 3. méltányossági alapon.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

	ápolási díjban részesítettek száma
2008	4
2009	4
2010	6
2011	7
2012	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [a közeli hozzátartozók meghatározásáról ld. a Ptk. 685. § b) pontját], ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A közösségi élet szinterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, az oktatási, szociális intézmények, a templomok, a civil szervezetek, a sportegyesületek, az azonos érdekekre, érdeklődésre létrejött szerveződések és folytathatnánk a sort. Nagyon erős a civil szervezetek jelenléte a településünkön. Közösségépítő, közösségszervező szerepe szintén jelentős a helyi egyházaknak. A közösségi élet jelentős fórumai a községi rendezvények, a közmeghallgatások.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Általánosságban elmondható, hogy az emberek társadalmi együttélése azért lehetséges, mert nagy többségük alkalmazkodik az adott társadalomban elfogadott normákhoz, viselkedési szabályokhoz. Sokféle normarendszer él egymás mellett a társadalomban. Vannak jogi normák, amelyeknek megtartásáról az állam végső esetben kényszerrel gondoskodik, illetve amelyeknek megszegését kényszereszközökkel torolja meg. Vannak erkölcsi, vallási szabályok, higiéniai normák, stb., amelyeknek megszegését a társadalom tagjai többé-kevésbé egyöntetű és erős rosszállással, megvetéssel büntetik. Vannak szokások, illemszabályok, divatszabályok, amelyeknek büntetése a társadalom többi tagjai részéről megnyilvánuló erősebb-enyhébb helytelenítés. A devianciához - az adott társadalomban elfogadott normáktól eltérő viselkedésekhez - pl. a bűnöző, alkoholizáló, kábítószer-fogyasztó, lelki beteg, stb. polgártársainkhoz - történő viszonyulás komoly erőpróba a szűkebb és tágabb közösségek együttélésben.

Az Oroszlányi Rendőrkapitányság beszámolója alapján Bokod Községben a bűnözés helyzetében a bűncselekmények közt a legmagasabb számban a személy-, a közrend-, és a vagyon elleni bűncselekmények vannak. Az utóbbi időben, a lakosság megváltozott anyagi helyzete, a bekövetkezett gazdasági válság, az elszegényedés hozzájárult a tulajdon elleni bűncselekmények terjedéséhez. Ezért szükséges e jogsértések

viSSzaszorítása, hiszen a lakosság biztonságérzetét ezek az apróbbnak tűnő, de mégis nagy számban előforduló cselekmények nagymértékben negatív irányba befolyásolják.

A település közbiztonságának javítása érdekében kiemelkedő szerepe van a Bokodi Polgárőr Egyesület, akik önállóan, illetve a rendőrökkel közösen közbiztonsági célú járőr-, illetve jelző-figyelő szolgáltatásokat látnak el. Részt vesznek az iskolai bűn- és baleset-megelőzési munkában, a rendőrkapitányság által szervezett fokozott ellenőrzésekben és végrehajtandó rendezvénybiztosításokban, ahol rendezői feladatokat is ellátnak.

Az etnikai konfliktusok nincsenek jelen a közégi élet hétköznapijaiban a lakosság szintjén.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Bokod Községben, csak úgy, mint a világban bárhol, karácsony környékén erősödik fel a szolidaritás és felelősség érzete az emberekben, amikor alapítványok, egyházak az emberek tudatát rávilágítják e területre. Bokod Község nem csak karácsonykor, hanem évközben is helyi közösségi szolidáris kezdeményezések:

- helyi Vöröskeresztesek által szerzett használt ruhaosztás
- karácsonyi élelmiszer csomag osztása családok, rászorulóknak részére
- Katolikus Caritas felajánlásból évente kétszer kerül sor 60-70 élelmiszer csomag kiosztására szociális rászorultság figyelemvétele mellett
- természeti katasztrófák idején lakossági felajánlásokból tartós élelmiszereket, szükség szerint játékot, ruhaneműt juttatnak a rászorulóknak részére
- a közösségi rendezvények is a felajánlásoknak köszönhetően valósulhatnak meg ilyen nagy számban.

Az önkéntes munka még nem olyan gyakori településünkön ennek megismertetése, elismertetése, ösztönzés az ilyen jellegű tevékenységre és az abban való részt vétel feltételeinek megteremtése szükséges a község lakossága körében.

A középiskolások számára előírt kötelező 50 órás közérdekű munkavégzés is gondot okozhat. A védőnő jelzése alapján a szülők, és a diákok nem tudják, hol lehet önkéntes munkát végezni Bokodon. Az önkéntes munkavégzés jó lehetőség a diákoknak is, és a társadalom számára is pozitív, hiszen munkára és egymás iránt érzett felelősségre neveli a fiatalokat. Ennek szellemében Bokod Község Önkormányzata is regisztráltatta magát a fogadószervezetek közé. Ennek népszerűsítése szükséges a településen.

3.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A válság előtti időszakhoz képest közel 40 %-kal több álláskereső volt Bokodon 2012. évben, 2012. évben kedvezőbb csökkenés mutatkozik, azonban ez a 2009.-es évhez képest arányaiban 513%-kal magasabb tartós munkanélküliséget jelent	állásbörzék szervezése
2008. évhez viszonyítva pontosan kétszer annyi pályakezdő volt 2012. évben	állásbörzék szervezése, pályázati tanácsadás
regisztrált munkanélküliek közül kevesen kérnek és kapnak segítyt	Tájékoztatás, információk elérhetővé tétele a munkanélkülieknek adható támogatásokról. A megtartott fórumokon adatgyűjtés (a nem regisztrált munkanélküliek elérése érdekében).
Nincs pontos adat a mélyszegénységben élők szakorvosi ellátáshoz való hozzáférése, igényére vonatkozóan	mélyszegénységben élők szakorvosi ellátáshoz való hozzáférési igényének felmérése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

E fejezet leírásakor a település bemutatása során elemzett demográfiai táblák segítségével szolgálnak. A demográfiai táblák alapadatokat szolgáltatnak a településen élő gyerekek száma, életkori megoszlása, stb. vonatkozásában. 2. számú táblázat – Állandó népesség:

állandó népesség száma	2141 fő
nő	1113 fő
	52%
férfi	1028 fő
	48%
0-2 évesek	43 fő
	2%
0-14 éves nők	150 fő
	7%
0-14 éves férfiak	150 fő
	7%
15-17 éves nők	43 fő
	2%
15-17 éves férfiak	43 fő
	2%
18-59 éves nők	600 fő
	28%
18-59 éves férfiak	664 fő
	31%
60-64 éves nők	85 fő
	4%
60-64 éves férfiak	64 fő
	3%
65 év feletti nők	192 fő
	9%
65 év feletti férfiak	107 fő
	5%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk), vagy hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e.

3. számú táblázat – Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2008	332	341	97,4
2009	324	324	100
2010	314	301	104,3
2011	312	295	105,8
2012	299	300	100,3

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: 2008 évben a 100 alatti index azt mutatja, hogy túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. 2009-évtől azonban az index 100 felett van, így megállapítható, hogy a 65 év felettiiek vannak többen, és a település elöregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősek fokozottabb ellátására van szükség. Természetesen ez az index – ugyanúgy mint a többi – egyéb összefüggésben is vizsgálendő. Vagyis például a gyerekek alacsony számossága nem jelenti azt, hogy ők ne igényelnének fokozott figyelmet, különösen akkor például, ha szüleik alacsony jövedelműek.

5. számú táblázat – Természetes szaporodás

	Élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	14	33	-19
2009	19	35	-16
2010	15	30	-15
2011	7	21	-14
2012	16	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti adatokból tehát látható, hogy a 0-14 éves lakosság száma és aránya a lakónépességben belül csökkenő tendenciát mutat a vizsgált időszakban.

Az alábbiakban segítségül elsőként áttekintjük a gyermekek helyzetének elemzéséhez kapcsolódó definíciókat és szabályozást.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelemben vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelemben vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelemben veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzügyi és természetbeni ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- az otthoneremtési támogatás,
- a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- az otthont nyújtó ellátás,
- az utógondozói ellátás,
- a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a védelembe vétel,
- b) a családbafogadás,
- c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- d) az átmeneti nevelésbe vétel,
- e) a tartós nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,

Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:

- a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek (Gyvt. 16. §),
- b) a fővárosi főjegyző,
- c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
- d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
- e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátottjogi képviselő,
- f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni. A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt.-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §).

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt.-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

1. nyugellátásban,
2. korhatár előtti ellátásban,
3. szolgálati járandóságban,
4. balettművészeti életjáradékban,
5. átmeneti bányászjáradékban,
6. időskorúak járadékában vagy
7. olyan ellátásban

részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

Óvodáztatási támogatás: A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki

- a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá
- gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és
- akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll pénzbeli támogatást folyósít. (Gyvt. 20/C. § (1))

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes – rászorultsága esetén – jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

3. veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetett kiskorúak számát a település jegyzője, a védelembe vett kiskorúak számát járási gyámhivatal tartja nyilván. 2013. évtől a jegyző helyett a járási gyámhivatal védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható. A járási gyámhivatal – a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével – védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiatakorút, vagy a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, vagy a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A gyermekvédelemben érintett szakemberek gyakran eltérően értelmezik a veszélyeztetettség fogalmát és a mértékét is.

A veszélyeztetettséget a jelzőrendszer széleskörű, minden jelzőrendszeri tag bevonásával kell meghatározni.

A veszélyeztetettség helyzetének felismerése gyakran az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt maradnak rejtve. A rendelet szerint definiált veszélyeztetettség – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot – gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. Igen nagy a látencia a gyermekek bántalmazása, a szexuális abúzus, gyerek és/vagy szülő alkohol- vagy drogfogyasztása kapcsán. A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének (ld. ombudsman jelentése az AJB-2227/2010).

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembe vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

Az igazolatlan iskolai hiányzás és ennek következményeként a családi pótlék felfüggesztése esetében a jogalkotó szándéka a gyakorlatban nem mindig érvényesül, azaz az iskolai hiányzás valódi oka, annak részletes feltárása gyakran rejtve marad. Az iskolai hiányzás oka mögött előfordulhat a család részéről történő bántalmazás vagy lehet, hogy a veszélyeztetett helyzet azért áll elő, mert a gyermek anyagi vagy egyéb okokból családfenntartói vagy egyéb funkciókat lát el (dolgozik, ápol valakit, stb.) A helyzetfelmérés során fontos meggyőződni arról, hogy az igazolatlan hiányzások esetén előírt jelzési kötelezettség megfelelően működik-e, valamint rendelkezésre áll-e a valós segítséget, megoldást jelentő, a gyermek érdekeit szem előtt tartó támogató rendszer (ld. 20/2012. () EMMI rendelet, 51. § (3)-(5) bekezdések).

A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a védelembe vett gyermekek esetében nem lehet javuló statisztikai adatokról beszámolni, a gyermekek testi- lelki elhanyagoltsága egyre több olyan körülményt eredményez, amely a hatóság beavatkozását teszi szükségessé, ami szintén

alátámasztja a szociális hátrányos helyzetbe került gyermekek kedvezőtlen körülményeinek további romlását.

4.1.1. számú táblázat – Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	5	0	45
2009	5	8*	30
2010	6	0	29
2011	8	0	23
2012	8	1	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

(*5 gyermek veszélyeztetettsége megszűnt, míg 3 gyermeket családba fogadtak 2010-évre.)

A veszélyeztetett gyermekek száma a vizsgált időszakban évről évre csökkent településünkön. A legutolsó kiemelkedő adat 2011-es, amikor is 5,9%-os volt a veszélyeztetett gyerekek aránya, ez akkor is az országos átlag alatt volt. Ez talán a definíció változása miatt is lehet így. Mára már látható, hogy azon kiskorút, aki veszélyeztetett védelembe vesszük, hogy a fejlődése, oktatása-nevelése a szakemberek által nyomon követhető legyen.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában és a vagyoni helyzet függvényében állapítja meg a jegyző. Ezen, a Nkntv. 2013. szeptember 1-éig hatályos rendelkezése szerint „hátrányos helyzetűnek minősülő gyermekekre vonatkozó adatszolgáltatást viszonylag megbízhatónak – míg ugyanezen körbe tartozó de legfeljebb nyolc általános iskolai végzettségű szülővel rendelkező gyermekek számát (halmozottan hátrányos helyzetűek) pontatlannak – találták az erre irányuló felmérések. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak egy része ugyanakkor nem jelenik meg az októberi statisztikához kötődő adatszolgáltatásban abban az esetben, ha erre az időre esik a jogosultságuk megállapítása. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők legtöbbször nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni háztársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik.

4.1.2. számú táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan		Ebből tartósan	
		beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	57	0	0	0	29
2009	67	0	0	0	51
2010	70	0	0	0	19
2011	54	0	0	0	19
2012	30	0	0	0	25

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. Ennek formája:

- a) gyermekétkeztetés normatív kedvezmény

- b) pénzbeli támogatás (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-én, illetve november 1-én fennáll
 c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

A kiegészítő illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve az illetékes jegyző, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai – iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya

	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam*	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	6	23	6	84	0	2
2009	6	27	6	86	0	2
2010	9	31	27	90	0	0
2011	9	33	20	78	0	2
2012	7	17	21	75	0	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

*A 9-13. évfolyamokról nincs adat, a táblázatban szereplő számok az 1-8. évfolyam adatait mutatják.

50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma az óvodában
18
16
15
16
16

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik. Településünkéről elmondható, hogy a rászoruló száma miatt a legjobban rászoruló családok gyermekei hozzájutnak-e a támogatásokhoz. A támogatások mindegyikét hivatalos iratokkal kell igényelni, igazolni.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Figyelembevéve, hogy a 0-14 évesek száma az elmúlt évben 300 fő volt, a fenti táblázatokból látható, hogy ehhez viszonyítva az ingyenes étkezésben résztvevők az óvodában 2,3 %, az ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyamon 5,7 %, az 50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma az 1-13. évfolyamon 7%, az ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma 25 %, az óvodáztatási támogatásban részesülők száma 0%, nyári étkeztetésben részesülők száma az összes gyerek létszám 2%-a.

A gyermekek jogán járó juttatások közül a kedvezményes étkeztetésben részesülők arány az óvodások között 34,8 %, az iskolások között pedig 19,9%.

Látható tovább, hogy a tankönyvellátásban részesülők száma évről évre csökken, és bár a gyerek létszám is csökkenő tendenciát mutat arányaiban is csökken az ellátást igénylők száma. Azonban a juttatásban részesülők aránya még mindig magas.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A fentiekben elemezve.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Bokod Községben 1 óvodás korú gyermek van, aki nem rendelkezik magyar állampolgársággal.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szempont vizsgálata nem releváns, nincs szegregátum Bokod Községben.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Möt. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Az alábbiakban felsoroljuk és röviden kifejtjük a jogszabályok által lehatárolt ellátási területeket, melyek áttekintése és az adott településen való elérésük leírása segíti a 4.3 pontban megadottak elemzését. A jogszabályok mellett az 1. számú mellékletben elhelyezett adattáblák is segítenek az adott település konkrét helyzetének átlátásában.

Mindezekre építve lehet szövegesen kifejteni a település azon helyzetét, amelyre a 4.3. fejezet a), b), c), d), e), f), g), h), i), j) pontjaiba sorolt szempontok kérdeznek rá. Természetesen itt is szükséges fókuszba helyezni az esélyegyenlőség szempontjából különösen érintett gyerekcsoportokat.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának lehetséges formái

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- b) a családi napközi,
- c) a családi gyermekfelügyelet,
- d) a házi gyermekfelügyelet,
- e) az alternatív napközbeni ellátás.

Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkeztést és két további étkeztést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

Az Önkormányzatunk által ellátott egészségügyi, gyermekjóléti, és gyermekvédelmi szolgáltatások a törvénynek megfelelően működnek, a szakember-ellátottság az oktatási intézményekben és szakmai szolgálatokban eléri a törvény által megszabott normákat. A jelzőrendszer tagjai sikeresen működnek együtt, a jelzőrendszer tagjai által megjelölt feladatokat hatékonyan látják el, szakmai továbbképzésük folyamatosan biztosított. A továbbiakban is ennek biztosítására kell törekednie az Önkormányzatnak.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	1	120
2009	1	118
2010	1	116
2011	1	106
2012	1	111

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnő 0-7 éves korig gondoz, így a táblázatban az egy védőnőre jutó gyermekek száma a 0-7 éves korosztályt jelenti.

Bokod Község abban a szerencsés helyzetben van, hogy immár évtizedek óta ugyanazon védőnő látja el kiválóan a szakmai feladatokat. Betöltetlen státusz nincs. A védőnő személye a garancia arra, hogy a településünkön élők minden ellátást megkapjanak, amit a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) EszCsM rendelet előír. Továbbá a védőnő önkéntes munkájának köszönhetően azon felül egyéb egészségügyi és szociális tevékenységeket is ellát.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Településünkön nincs szakosított házi gyermekorvos. Ezen orvosi tevékenységet a házi orvos látja el egy személyben. Azonban a szabad orvos választás elvét kihasználva, a településünkön élő gyermekek hozzávetőlegesen 60-70 %-át viszik gyermek szakorvoshoz Oroszlányba a szülők. Érdemes lenne felmérni az a Bokodon történő gyermek szakorvosi feladatok iránti igényt. Nem ismert továbbá az sem, hogy lenne-e szakorvos, aki igény esetén elvállalná a Bokodon történő rendelést. Az igény felmérés azért is különösen fontos, mert az önkormányzat elsődleges célja és terve egy egységes egészségház kialakítása. Az egészség központban rendelne a háziorvos, a fogszakorvos, és a védőnő. A tervezéskor fontos eldönteni, hogy szükség van-e plusz rendelő kialakítására, ha igen milyen típusú rendelő kerüljön kiépítésre.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodai nevelésben az SNI gyermekekkel gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus foglalkozik, nyugodt, fejlődésüket szolgáló környezetben. Az óvodánkba jelenleg 2 SNI gyermek jár.

d) gyermekjóléti alapellátás

Településünk ezen kötelező feladatát kistérségi megállapodás keretében Oroszlány Város Önkormányzatának megbízása útján látja el. Oroszlány Város Önkormányzata által működtetett Önkormányzati Szociális Szolgálat támogatta a gyermeket és családjukat. A feladatellátás formája a járási rendszer bevezetését követően az idei évtől: Önkormányzatok között kötött megállapodás.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekvédelmi ellátórendszerbe bekerült gyermekek szükségleteinek prognosztizálása teszi lehetővé a szolgálat-centrikus, főként a megelőzésre alapozott rendszer működtetését. A pozitív személyiségtartalmakat átadó-átvevő szocializációs folyamat fázisai meghatározott lépésekben követik egymást.

e) gyermekvédelem

Településünkön a családokat és gyermekeket számos gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás segítő szociális körülményeik javításában, amelyet a fentiek szerint ismertetett Szolgálat esetében

információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből áll. A 2007 és 2011 között rendelkezésre álló adatok alapján elmondható, hogy információ nyújtására évről-évre nagyobb kereslet mutatkozik, ez utóbbi években stagnál, csakúgy, mint a hivatalos ügyekben való közreműködés, tanácsadás, közvetítés, tárgyalásokon való részvétel esetében.

Mind az óvodában, mind az iskolákban, gyermek és ifjúságvédelmi felelős foglalkozik a gyermekvédelmi esetekkel, kapcsolatot tart a szülőkkel.

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység gerincét a hivatásos rendőrök által, alapfokú és középfokú oktatási intézményekben, osztályfőnöki órákon végzett oktató-nevelő munka adja.

Célja a fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának elkerülésére való felkészítés, melynek többnyire hosszú távú hatásai vannak a kriminalitásra. Az általuk nyújtott kínálatból az egyes iskolákban alkalmazandó programokat, témaköröket maguk az iskolák pedagógusai határozzák meg helyi sajátosságaik alapján.

A fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának elkerülése érdekében a gyermekek felkészítésében a helyi társadalom – a lakosság és a civil szervezetek – nagyobb mértékű bevonására lenne szükség. Az óvodás korú gyermekeket már lehet erőszak-felismerésre tanítani, és tudtukra adni, hová fordulhatnak segítségért, az erőszak természetéről, ártalmairól, az erőszakmentes szexről, párkapcsolatról és kommunikációról a 6-14 korú gyermekek felkészítése nem csak a közoktatási intézmények és a rendőrség kompetenciája. Szükség van a szabadidős programok bővítésére a kortárs- erőszakkal, illetve a családon belül a gyermekekre irányuló erőszakkal kapcsolatban, a párkapcsolati erőszak felismerésének és kivédésének támogatására, melyben a civil társadalom közreműködése nélkülözhetetlen.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehetők a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, kedvezményes iskolai étkeztetés, közgyógyellátás, átmeneti segély pénzbeli hozzájárulás vagy tűzifa formájában. Településünkön nem elérhető, de tájékoztatást tudunk adni a gyermekek átmeneti otthona, az anyaothton, szociális válsághelyzetbe került várandós anyák gondozására vonatkozóan, ezzel kapcsolatos közvetítői tevékenységet vállalunk.

Talán országosan érezhető, hogy a gyermekeket nevelő családok légköre egyre feszültebbé válik, lazulnak a családi kötelek, csökken a gyermekek feletti kontroll, átértékelődnek a családi lét szempontjából fontos értékek, amelyek mind jelentősebb befolyásoló tényezők a gyermekek szociális helyzetének és jövőjének szempontjából. Az anyagi szempontból hátrányos helyzethez általánosságban véve társul a lakhatási körülmények romlása is, ami tovább rontja az érintett gyermekek szociális helyzetét.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A diákok tanórán kívül eltöltött ideje a „szabadidő”. Ez a kifejezés nem a legszerencsésebb, hiszen napjaink rohanó világában ennek, az iskolán kívül eltöltött időnek nagy részét a házi feladatok elkészítése, a következő napra való felkészülés, valamint a különórákon való részvétel tölti ki. Ez nem meglepő, mivel a továbbtanulás szempontjából a diáknak érdeke az egész napos tanulás, minden előnyével és hátrányával együtt. A településünkön élő gyermekek által a köznevelési intézményrendszeren keresztül elérhető egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programjai korlátozottak a finanszírozási okok miatt. Bokod Községben a civil szervezetek és önkéntesi munkával az Önkormányzat dolgozói vállalnak fel efféle tevékenységeket szabadidejükben.

A Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai és a védőnő 2 hetente 1 nap nyári gyermek programot szerveznek, ahol a gyerekek nagy számban vesznek részt. A szülői munkaközösség nyári erdei gyermek tábort szervez. Az egyházak képviselői pedig hittantáborral várják a gyermekeket a nyári szünetben.

Az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés kielégítő, ezek további fenntartására kell törekedni.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Iskolaévben az általános iskolában, és az óvodában biztosított a gyermekek étkeztetése. Jelenleg az Önkormányzatunk készletel beszerzéssel oldja meg ezen feladatát, azonban hosszútávon érdemes lehet tervezni a főző konyha működtetését is. A nyári szünetben szintén önerőből biztosítja a rászoruló gyermekek részére szünidőben az étkeztetést. Településünkön élő rászorulóok száma miatt központi

támogatást nem tudunk igénybe venni, különös tekintettel arra, hogy az így támogatott étel meghatározó százalékának őstermelőtől kell származzon. A hétvégi étkeztetés nem biztosított a gyermekek számára a településen.

3. hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselek észrevételei

Hátrányos megkülönböztetésről nincsenek információ, az óvoda és az iskola intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A gyermekjóléti szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetbe került gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből áll.

Az óvodai nevelésben az SNI gyermekekkel gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus foglalkozik, a gyógyszeres kezelés mellett nyugodt, fejlődésüket szolgáló környezetben. Az általános iskolai oktatásban az SNI gyermekek számára elérhető az integrált nevelés és a gyógypedagógiai oktatás. Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhető, a törvény által szabályozott keretek között.

Az egyenlőséget biztosító intézkedések sokszor nem elegendőek, hiszen az emberek nem rendelkeznek egyforma anyagi háttérrel. Bár az országban működnek tehetség gondozó programok, az önkormányzat helyi szinten nem tesz a jó képességű hátrányos helyzetű tanulóért. Jó gyakorlat lenne, ha vannak olyan diákok, akik arra érdemesek, az önkormányzat támogatná őket. Az igényre és a támogatás lehetőségének módjára azonban nincs információ, annak felmérése és részletes kidolgozása lenne szükséges

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az alábbiakban áttekintjük azokat a területeket, amelyek a jogszabályokban megjelennek, és a közoktatásra vonatkozóan határozzák meg az esélyegyenlőség biztosítását. A jogszabályok és értelmezésük nyújtanak segítséget ahhoz, hogy a HEP ezen fejezetében az önkormányzat elvégezze a szükséges helyzetelemzéshez.

Szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy az 1. számú mellékletben e fejezethez elhelyezett adattáblák egy részének kitöltéséhez elengedhetetlen a partneri együttműködés, hiszen az oktatási intézmények 2013. január 1-étől – az óvodák kivételével – nem önkormányzati fenntartásúak.

Fogalmak:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

3. különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

(Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a köznevelésben: ld. a 4.1. pontban foglalt definíciót. Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékossg együtttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá

személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest – a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve – lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont) A lenti, a)-e) pontokban foglalt szempontok során a következőkre szükséges figyelemmel lenni: Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ezért szükséges figyelemmel kísérni a működési körzetek kialakítását, az iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét. Ha a településen több általános iskola, tagintézmény működik, akkor az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ha a településen, kerületben több általános iskola működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb 15 százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya. Nem jelölhető ki kötelező felvételt biztosító iskolának az az általános iskola, amely körzetének kialakításánál a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körzeti aránya túllépésére vonatkozó rendelkezés nem tartható meg, feltéve hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya elérné az 50%-ot és egyébként a település többi iskolája elégséges férőhellyel rendelkezik a település összes tanköteles tanulójának felvételéhez. Előnyben részesítési kötelezettségként jelenik meg az a rendelkezés, mely szerint ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat. A felvételi körzet kialakítására vonatkozó szabályozás a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 24-25. §-ában található.

A körzethatárok kialakításánál és a beiskolázásnál az Ebktv. vonatkozó paragrafusait is figyelembe kell venni. Ebben segít eligazodni az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 2/2007. (III. 23.) TT sz. állásfoglalása: Az etnikai alapú iskolai szegregációt nem csupán a tényleges, hanem a jogsértő által feltételezett etnikai hovatartozás alapján is el lehet szenvedni. A szegregáció megvalósulásának nem feltétele az elkülönített csoporttal szembeni hátrány, csupán a törvényben meg nem engedett elkülönítés.”

A jogellenes, elkülönített oktatás még abban az esetben is jogszerűtlen, ha teljes mértékben azonos feltételek biztosításával történik. A jogellenes elkülönítés minden aktivitást nélkülöző fenntartása is megvalósíthatja a jogsértést.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítása esetén fokozott körültekintéssel kell eljárni. A jogalkotó szándéka az volt, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítását és az ezzel gyakran együtt járó lemorzsolódás megelőzhető legyen. Ha az iskola igazgatójának

megítélése szerint a tanulónak hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulóként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani, köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét (Nkntv. 45. §).

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere²² (IPR) A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képességkibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képességkibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A képesség- kibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű tanuló vesz részt.

Az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára fejlesztő programot szervez, melynek keretében a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet folytat. A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő program megvalósítása az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program alapján zajlik. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 171. § - 173. §).

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve. A nevelési-oktatási intézményekben foglalkoztatott vezetők és alkalmazottak kötelező és ajánlott létszáma a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. IX. fejezetében található, a rendelkezés 2013. szeptember 1-ig hatályos. Ezt követően a nevelő- és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott létszámát az Nkntv. 2. számú melléklete tartalmazza.

3. a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az Önkormányzati adatok alapján a vizsgált intézményekben, az általános iskolák nappali tagozatán összesen 155 tanuló nevelését-oktatását látják el, a 2011/2012 tanévben ebből a sajátos nevelési igényű tanulók száma összesen 12 fő. Az óvodában összesen 62 gyermek nevelését látják, ebből sajátos nevelési igényű gyermek 2 fő. Ez a két intézmény esetében összesen 6,5 %-os arányt jelent, ami az országos 6,9%-os átlaghoz képest alacsonyabb.

Az intézményeinkben a HH, HHH, SNI gyerekek aránya a tanköteles populáció tekintetében alacsony, minden rászoruló fogyatékos és kiemelt figyelmet igénylő gyermek/tanuló számára biztosított az intézményekben a lehetőség a részt vételre, ahol a gyermekek és a tanulók megkapják a szükséges szakmai szolgáltatásokat, amely lehetővé teszi, hogy integrálódjanak korosztályukba, ezáltal biztosítva a jövőben azonos esélyeiket. A településünk azonban csak 8. évfolyamig biztosítja ezen feltételeket. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekeknek a településen kívül elérhető továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadáshoz történő hozzáférésük problémás lehet, mert az utazás költségeinek megtérítése gondot okozhat családjuknak. Az iskolában minden évben egyszer biztosítják egy pályaválasztási tanácsadó látogatását, akik a gyerekek segítségére lehet. Ennek a tanácsadásnak a hatékonyságát azonban lehetne bővíteni, és az iskolákba való ellátogatást a rászorulóknak részére biztosítani.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	1 (Bokod)	
Óvodai férőhelyek száma	90	
Óvodai csoportok száma	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	5 óra 30 perc-16 óra 30percig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama:	4 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	7	2 (gyes-gyed)
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	7	-
Gyógypedagógusok létszáma	0	-
Dajka/gondozónő	3	-
Kisegítő személyzet	1	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A köznevelési törvény új rendelkezései alapján a 2013/2014 nevelési évtől az óvodánkban összesen 6 fő óvodapedagógus alkalmazása lesz szükséges. Ehhez képest jelenleg 1 betöltetlen státusz van, amit a fenntartó szeptembertől engedélyez betölteni. Saját gyógypedagógussal nem rendelkezünk, azonban az intézményeink szolgáltatást vásárolnak, ha nincs megfelelő szakembere, akivel ezt meg tudná oldani, vagy abban az esetben, ha a meglévő szakember kapacitása nem elegendő az ellátandó feladatra. Ezáltal a feladat ellátás biztosított.

Hely hiány miatt ez idáig még nem kellett gyermeket elutasítani, amit az alábbi adatsor is igazol.

4.4.3. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai 3.

	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermek- csoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	71	3	90	1	64	0
2009	65	3	90	1	55	0
2010	71	3	90	1	69	0
2011	70	3	90	1	62	0
2012	66	3	90	1	62	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) résztvevők és a napközisek száma az alábbi adatokból ismerhetők meg.

4.4.7. számú táblázat – Általános iskolában tanuló száma

	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma		Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma		általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő		fő		fő	fő	%
2010/2011	83		83		166	25	15
2011/2012	79		84		163	28	17
2012/2013	76		79		155	30	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat – Általános iskolák adatai

	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat- ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	4	4	8	-	-	-	1
2011/2012	4	4	8	-	-	-	1
2012/2013	4	4	8	-	-	-	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Hátrányos megkülönböztetésről és a gyermekek jogellenes elkülönítéséről nincsenek információink, az óvoda és az iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került és SNI gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt. A szükséges esetekben a gyermekek és tanulók megkapják a szükséges szakmai támogatást.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Nem releváns, mivel településünkön egy-egy oktatási és nevelési intézmény működik. Azonban érdemes tudomást szerezni a 8. évfolyamot eredményesen befejezők arányáról

4.4.12. számú táblázat – A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	16	94%
2011/2012	21	100%
2012/2013	15	100%

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Látható, hogy az elmúlt két tanév 100%-os eredményt mutat, amelynek megtartásán kell dolgoznia a pedagógusoknak.

Hasonló a helyzet az iskolában, ahol a diákok elért iskolai eredményei alapján elmondható, hogy az országos átlag környéki eredményeket produkálják, így ennek szinten tartására kell hangsúlyt fektetni a továbbiakban.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A gyermekjóléti szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak fogyatékos gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből és eseti gondozásból áll, ami a fogyatékos gyermekek érdekeit, minőségibb életvitelét és fejlődését szolgálják.

Az óvodai nevelésben a fogyatékos gyermekekkel gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus foglalkozik, a gyógyszeres kezelés mellett nyugodt, fejlődésüket szolgáló környezetben. Az általános iskolai oktatásban a fogyatékos gyermekek számára elérhető a gyógypedagógiai oktatás. Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a fogyatékos gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.

A családok számára jelentős kedvezmény, hogy a három vagy több gyermekesek, a tartósan beteg gyerekeket nevelők, a gyermeküket egyedül nevelők, valamint a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek számára biztosított az ingyenes tankönyvellátás illetve étkezési, térítési díjukhoz 50% kedvezmény.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételét támogatja. A települési önkormányzatok által kiírt pályázati forrásokat a Bokod Község Önkormányzata évek óta csatlakozik ezen Ösztöndíjrendszerhez, amelyben igyekszik minden jelentkezőt, rászorulókat lehetőségeihez mérten támogatni.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekeknek a községen kívül elérhető továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadáshoz történő hozzáférésük problémás lehet, mert az utazás költségeinek megtérítése gondot okoz családjuknak.	Továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadás biztosítása a községben a civil szervezetek közreműködésével.
Az önkormányzat helyi szinten nem tesz a jó képességű hátrányos helyzetű tanulóért. Jó gyakorlat lenne, ha vannak olyan diákok, akik arra érdemesek, az önkormányzat támogatná őket. Az igényre és a támogatás lehetőségének módjára azonban nincs információ, annak felmérése és részletes kidolgozása lenne szükséges.	jó képességű hátrányos helyzetű tanulók támogatása iránti igény felmérés, támogatás lehetőségének kidolgozása
Nincs pontos adat a gyerek szakorvosi ellátás iránti igényekről	gyerek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférési igényének felmérése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

· Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

· a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,

· a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,

· a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

A népesség nemek szerinti megoszlása a Bokod Község állandó népességén belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak. Az összlakosságszámot tekintve elmondható, hogy 52%-a nő, míg kevesebb mint a fele, 48%-a férfi.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat – Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	813	819	793	796	20	23
2009	650	814	614	773	36	41
2010	800	792	749	748	51	44
2011	800	755	764	714	36	41
2012	733	674	703	644	30	30

Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés

A rendelkezésre álló adatok alapján az adatgyűjtés a 15-64 év közöttiekre terjedt ki. A 64-74 évesekről nincs adat.

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújthatnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. Az arányokat tekintve elmondható, hogy közel azonosak, apró különbség vehető észre. 2010. évig a munkanélküli férfiak voltak nagyobb arányban, míg az elmúlt két évben ez az arány a javukra fordult. Ezen adatokból nehéz egyértelműen megmondani, mi ennek az oka. Az Önkormányzat bizonyos esetekben alkalmaz már részmunkaidős dolgozókat, azonban ez elsősorban intézmény szervezési szempontok miatt alakult így. A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel, anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. Az esélyegyenlőség elősegítése szempontjából fontos támogatni és foglalkoztatni a gyedről, gyesről, családtag ápolásáról visszatérőket. Munkaerő-piaci

szempontból kedvezőtlen helyzetűeknek mondhatók a gyermekek gondozásáról visszatérők, ezért a – pályakezdekhöz hasonló módon – az ő foglalkoztatásuk támogatása is indokolt.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Nincs adat

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nincs adat erre vonatkozóan, az viszont egyértelmű, hogy a munkaerőpiacon az alacsony végzettségűek nem kapnak munkát, esélyük a közfoglalkoztatásban realizálódhat.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nincs adat

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket, sőt, magukat a dolgozó vagy nem dolgozó férfiakat is. A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, így e ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető – a gyermekek életkorának megfelelően – különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Településünkön azonban csak óvoda és iskola működik.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

A rugalmas munkaidő, családbarát szolgáltatások tekintetében a munkáltatók elsősorban a gazdasági érdekeiket nézik és nem a humán szempontokat veszik figyelembe. Ez gyakran érthető is a gazdasági körülmények következtében. A rugalmas munkaidő nem igazán jellemző, még ott sem ahol ez lehetséges lenne. A munkaszervezést általában nehezíti ez a megoldás.

A családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások elérhetősége sem jellemzőek, még a közeli városokban sem. A kisgyermekesek, a gyermeküket egyedül nevelők és a nagycsaládosok terheinek csökkentése és a közösségi kohézió erősítése érdekében szükségesnek mutatkozik, hogy a közművelődési intézmény és a szociális rendszer munkatársai, valamint a civil szervezetek összefogásával rendszeres családbarát programok és rendezvények továbbra is működjenek.

Az egyedül álló nőknek, anyáknak különösen nehéz a családi feladatok összeegyeztetése, a ház körüli feladatok ellátása. A Nők célcsoport munkacsoportján belül igényként fogalmazódott meg a rászoruló nők részére a fizikai, operatív segítség iránti igény.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban. A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordít településünkön a védőnő. Családtervezéssel kapcsolatban a serdülőkorban lévő gyermekek felvilágosítására

alapvetően az iskolában kerül sor. Gyermerágyas asszonyokat részletes tájékoztatást kapnak a fogamzásgátlás széleskörű lehetőségéről, szükség esetén segítséget is nőgyógyászhoz való eljutásban. Évente egy alkalommal nőgyógyászati rák szűrést szervez a védőnő. 2013. évtől bevezetésre került a 13. életévüket betöltött leánygyermek HPV elleni védőoltásának önkormányzati finanszírozása.

Csecsemőgondozással szintén iskolában találkozik a gyermek, magas színvonalú oktatás eredményeként megyei versenyt is nyernek diákjaink a védőnő felkészítésének köszönhetően.

A leendő édesanyák számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadása megkezdődik már várandós korban a szülésfelkészítő tanfolyam keretében. Sor kerül életmód, életvitel tanácsadásra, egyéni beszélgetésekre, látogatások alkalmával, a szülés, a szoptatás, a táplálás és gyereknevelés témakörökben is hasznos útmutatást ad a védőnő. Segítséget kapnak a szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében, szükség esetén az utánajárásban is.

A védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre.

5.3. számú táblázat – Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	1	53	120
2009	1	54	118
2010	1	48	116
2011	1	43	106
2012	1	20	111

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. Ezek a problémák jó része a családban marad. A szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a nevelési tanácsadók, a rendőri tevékenység egyre jobban összehangolt munkájára van szükség.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Nincs információ a krízishelyzetbe kerülő családok számáról, arról, hogy az igénybe vehető szolgáltatások kapacitása megfelel-e az szükségleteknek. Az viszont egyértelműen felmérhető, hogy nincsenek krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (nincs családok átmeneti otthona és anyaothton a településen). Hiányzik a nevelőszülői hálózat. Sajnálatos tény, hogy az anyaothtonok országos szinten kis számban vannak jelen. Bokod Községben ötévente fordul elő egy eset, amikor otthonra van szükség, de olyankor gondot okoz, hogy akár 200 km-re is elkerülhetnek a családjuktól, ez nehezíti a kapcsolattartást.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Bokod Községben a háziorvos, a fogszakorvos is nő, az iskola, az óvoda, és a művelődési intézmény vezetője szintén nő.

Bokod Községben a 15 civil szervezet közül 4-et nő képvisel, míg a Képviselő-testület, és annak bizottságának soraiban is bekerültek női képviselők.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátás területén dolgozók tapasztalatai alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák a munkanélküliség,

alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság. A kismamák problematikájának enyhítésére szolgál a Baba-Mama Klub és a Baba Börzék.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az egyedül álló nőknek gondot okoz a ház körüli feladatok ellátása.	A Nők célcsoport munkacsoportján belül igényként fogalmazódott meg a rászoruló nők részére a fizikai, operatív segítség iránti igény.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,
2. a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

Ahogy az a korábbi elemzésekben már kifejtésre került Bokod Községben magas az idősek száma, azon belül is a nők aránya kiemelkedő. Általánosan igaz, hogy a nők száma túlsúlyban van a 64 év feletti korcsoporton belül, közel kétszer annyian vannak, mint férfitársaik.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	311	415	726
2009	298	407	705
2010	302	381	683
2011	289	379	668
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Megállapítható, hogy Bokod Községben nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak és nők száma egymással párhuzamosan csökkent az elmúlt évek során.

6.3.1. számú táblázat – 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	332	0	0
2009	324	0	0
2010	314	0	0
2011	312	0	0
2012	299	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázatokból látható, hogy több mint kétszerese a nyugdíjasok száma a 64 év feletti lakossághoz viszonyítva. Ez talán azt jelenti, hogy az elő-, bányász- és korengedményes nyugdíjban részesülők száma több, mint az öregségi nyugdíjban részesülők száma.

A nemek arányát illetően a lakosságszám arányát tekintve elmondható, hogy a 65 év feletti között közel kétszer annyi nő van, mint férfi. Ebből arra lehet következtetni, hogy a sok az egyedül álló idős nő. A magány oldása, és az egyedüllét érzés elkerüléséért az önkormányzat munkavállalóin keresztül jelenleg nem tud önállóan tenni. Ennek oka, hogy a szociális ellátásban dolgozók munkaidejében nagyon sok ellátottal kell foglalkozni. Az idősök sokszor keveslik azt az időt, amit rájuk tudnak fordítani a szociális gondozók, szeretnének többet beszélgetni. A községben működik egy nagyon aktív, és jól szervezett közel 65 tagú Nyugdíjas Klub, ami gyakorta szervez programokat, találkozókat. Vannak azonban olyan idősök, akik nem tudnak ezeken részt venni. Nagyon hasznos volna az ő segítségükre önkéntesek bevonásával az idősök látogatásának megszervezése.

Az idősöket megillető egyéb ellátási formák alakulása:

Időskorúak járadéka

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a járási hivatal állapítja meg.

6.3.2. számú táblázat – Időskorúak járadékában részesülők száma

	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	0
2009	0
2010	0
2011	0
2012	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Községünkben ezen ellátás nem jellemző.

6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete

3. idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Nincs adat

b) tevékeny idősök (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Nincs adat

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Országosan igaz, hogy az 50 év fölöttiek, még ha „eladható szakmával is rendelkeznek” nem találnak munkát.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Alapszolgáltatások

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

3. az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idősök egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférése az egészségügyi ellátórendszeren belül biztosított. A korcsoport igényeihez mért szolgáltatások keretében településünk nagy az igyekezet az idős, rászorult emberek folyamatos egészségügyi kontrolljának elvégzésére. A szűrő-, és egyéb, az állapothoz igazodó szakorvosi ellátások igénybe vétele a településen folyamatában nem biztosított, ezért javasolt rendszeressé tenni a vizsgálatokat, elérhetőbbé tenni a korcsoport számára.

Szociális étkeztetés keretében az Önkormányzat azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, ideértve azokat is, akik koruk, vagy egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt nem képesek az étkezésről más módon gondoskodni. Étkeztetésben 2012.-ben 50-95 évesek között 10 férfi és 27 nő részesült.

A házi segítségnyújtás során az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását szükségleteinek megfelelően lakásán, lakókörnyezetében biztosítjuk. A szociális gondozók által biztosított ellátás célja, hogy a kora-, mentális-, egészségügyi – vagy fogyatékos állapota életvezetési nehézségek vagy egyéb szociális ok miatt problémás helyzetben lévő személyt nem intézményi keretek között, hanem saját otthonában vagy lakókörnyezetében hagyva, segíteni önálló, vagy önrendelkező életvitelének megtartásában.

A saját lakókörnyezetükben élő egyének, családok a szociális munka eszköztárával történő segítése, annak érdekében, hogy önálló, önrendelkező életvitelt folytassanak, érdekeiket képviselni és érvényesíteni tudják, valamint társadalmi beilleszkedésük megvalósuljon, melynek következtében:

- csökken az elszigetelődés, kirekesztődés
- harmonikus öregkor megteremtése.
- kényszerű környezetváltozás (szociális otthonba kerülés, kórház) elkerülése, illetve minél később kerüljön rá sor.

2012.-ben a rászorulóknak között 1 férfi és 14 nő volt.

A munkacsoport ajánlása szerint nagy szükség lenne az idősök klubjának működtetésére. Annak idején nagyon kedvelte az idősebb korosztály, mivel segít elkerülni az izolációs érzést, segít a magányoldásban, elkerülhető a feleslegessé válás érzése. Akár még falu szépitő feladatokba is szívesen besegítenének az idősök. Az idősök nappali ellátása iránti tényleges igény nem ismert.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Bokod Községben az Önkormányzat fontos szerepet szán az időskorúak számára a közművelődési szolgáltatások nyújtása, amelyekkel igyekeznek bevonni e korcsoportot a község életébe. A településen nyugdíjas klub működik, e mellett dalkör és hímző szakkör is működik, melynek tagjai 90%-ban inaktív korúak.

c) idősök informatikai jártassága

Ezen a területen pontos adatokkal nem rendelkezünk. Vélelmezni lehet, hogy az országos átlagnak megfelelően Bokod Községben sem kiemelkedő ezen korosztály informatikai jártassága.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Településünkön igen aktívak az időskorúak, önmaguknak is számos programot szerveznek. Mivel idős korban jelentkeznek nagyobb számban az időskori betegségek, így korábban valamely civil közösség (pl. Cukorbetegért Egyesület) rendszeresen szervezett egészségnapot és életmód is számukra. Ez hanyatlani látszik, amire megoldást nyújthat a Bokodi Emberekért Közalapítvány, amelynek tevékenysége ezekben a hónapokban éled újra. Bokod Község Önkormányzat hagyományosan minden évben megtartja az Idősek Napi rendezvényét, ahol az idősek részére tartalmas műsorral, ebéddel, és zenés mulatsággal készül.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szűrő-, és egyéb, az állapothoz igazodó szakorvosi ellátások igénybe vétele a településen folyamatában nem biztosított	rendszeressé kell tenni a vizsgálatokat, elérhetőbbé tenni a korcsoport számára, egészségnap szervezése, szűrő vizsgálatok szervezése
Az idősek nappali ellátása iránti tényleges igény nem ismert	idősek nappali ellátása iránti igény felmérése, a működtetés lehetőségének kidolgozása
Vannak olyan idősek- főleg egyedülálló nők, akik nem tudnak közösségi programokon részt venni egészségi állapotuk miatt. elszigetelten, magányosan élnek.	önkéntesek bevonásával az idősek látogatásának megszervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy fogalma a következők szerint határozható meg: aki érzékszervi – így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

Bokod Községben a fogyatékossgal élő személyek jelentős része a szociális szakemberek adatszolgáltatása szerint családban él.

3. fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

7.1.1 számú táblázat – Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	36	1
2009	30	2
2010	30	2
2011	n.a	0

2012	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek számára vonatkozóan nincs információ, mivel nincs szakosított ellátás a településen.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Ft. 57/B §.)

Bokod Községben nem áll rendelkezésre erre vonatkozó információ, nincs tudomásunk hátrányos megkülönböztetésről.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Önkormányzatunk nem rendelkezik szakosított intézménnyel, feladatot ellátó szakemberrel Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátása területén. Nem releváns.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az alábbiakban felsoroljuk és röviden ismertetjük azokat az ellátási formákat, amelyeket jogszabályok biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára.

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás.

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon.

Az ezekhez való hozzáférés településünkön korlátozott. A pénzbeli ellátásokat az arra jogosult lakos a településünkön nem tudja igényelni. Azokat a Magyar Államkincstár, Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, kormányhivatal illetékes szervénél lehet igényelni. Az utóbbi időben ráadásul a jelenlegi rokkantügyi ellátások változása negatívan hat a fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátására, illetve a kedvezmények is jelentősen csökkennek. A fogyatékkal élő emberek rokkant nyugdíjból, járadékból élnek. Többségüknek napi megélhetési problémáik vannak.

A szakosított ellátások területén, csak úgy, mint az időseknél, településünkön csak az étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés biztosított.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))

Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak.

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint – figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit – biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját – külön jogszabályban meghatározottak szerint – beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.-7/C. §)

Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek – beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is – alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevitelre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára – a külön jogszabály szerint – megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §)

Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevitelét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségadatát. (Fot. 12. §)

Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint.

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő – családi, lakóotthoni, intézményi – lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §)

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára – sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez – a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §)

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §]).

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőikön keresztül, beleértve a fogyatékosokkal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk)

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Bokod Község területén a közintézmények akadálymentesítése részben megoldott. Bár az akadálymentesítés jó úton jár, a fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítésére az intézmények még nem kellően felkészültek. A jövőben a középületekbe való akadálymentes bejutás biztosítása mellett fontos az épületen belüli közlekedés feltételeinek megteremtése minden közintézményben.

Hiányzik az akadálymentesítés: háziorvosi, fogorvosi rendelőben és az Önkormányzati hivatal épületén belül.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatók – két kivétellel- nem tartanak ügyfél fogadást településünkön. (A két kivétel esetében, a szennyvíztisztítás és távhőellátás tekintetében megoldott az akadálymentesítés).

Bokod Községben zajló kulturális programokhoz történő fizikai hozzáférés megoldott, hiszen e programok nagy része az Önkormányzati hivatal- Művelődési Házban és annak területén vannak.

A mozgássérültek sportprogramokhoz történő hozzáférése az iskola tornatermében biztosított, azonban nem jellemző.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Az akadálymentesítettség jogszabályban kötelezően előírt, amelynek betarttatása nehéz feladat a hatóságok számára. Azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik. Ez már előre vetíti, hogy az előttünk álló évtizedben a vállalkozások fokozatosan, de eleget fognak tudni tenni ezen kötelezettségüknek.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A tömegközlekedési rendszerek akadálymentességét az önkormányzatnak ajánlott felmérni és az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek nem megfelelő eszközöket, épületeket és szolgáltatásokat akadálymentesíteni szükséges.

A járdák akadálymentesítése nem biztosított. Meg kell felelni mind a fizikai, mind az info-kommunikációs akadálymentesség követelményeinek, a járműveknek, a megállóknak és azok környékének.

A közúti közlekedést kátyúk egyenetlen járdák, a járdáknál útpadkák jellemzik, ami nehezíti a község lakosságának közlekedését. A közlekedést tovább nehezíti a településünkre zúduló tehergépjármű és kamionforgalom.

Különösen fontos, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános alapelvként jelenjen meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszer.

Elmondható, hogy a közúti közlekedésben, a lakhatási körülmények terén nagyobb mértékben szükséges figyelembe venni az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítását.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Nincs ilyen, nem értelmezhető, nem releváns.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Bokod Község Önkormányzata a jelentkező igények, szükségletek estén erején felül igyekezne segíteni a hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások kialakítása terén.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen az akadálymentesítés nem teljes körű	A tömegközlekedési rendszerek akadálymentességét az önkormányzatnak ajánlott felmérni és az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek nem megfelelő eszközöket, épületeket és szolgáltatásokat akadály mentesíteni szükséges.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Bokodi Római Katolikus Egyházközösség (székhely: 2855 Bokod, Fő u. 2.) a bokodi katolikus vallású fiatalok hitbéli nevelődésének elősegítését szolgálja.

Bokodi Evangélikus Gyülekezetért Alapítvány (székhelye: 2855 Bokod, Fő u. 25.) a hitélet erősítése, különös tekintettel az ifjúság és az idősek körében végzendő tevékenységre, valamint az egyházi tulajdont képező ingatlanok karbantartásában való közreműködésre.

Bokodi Református Egyházközösség (székhely: 2855 Bokod, Fő u.45.) a bokodi református vallású fiatalok hitbéli nevelődésének elősegítését szolgálja elsődlegesen.

Vértesi Iskolaszövetség (székhely: 2855 Bokod, Fő u. 27.) ellátja a kistérségi pedagógiai szakmai szolgáltatás szervezését. A szövetségbe tömörült autonóm iskolák szakmai érdekképviselője. A szövetségbe tartozó iskolák segítése egymás tapasztalatainak átadásában, a helyi – már bevált – kezdeményezések ismertetése, publikálása.

Bokodi Sportegyesület (székhely: 2855 Bokod, Fő u. 27.) feladatának tekinti a rendszeres testedzés, sportolás biztosítása, tömegsport, szabadidő sport, illetve a nemzetközi és hazai versenyeken való részvételre való felkészítés jelleggel, valamint az egyesület tagjainak nevelése, a közösségi életre és a társadalmi öntevékenységre.

Bokodi – Erőmű Labdarúgó Egyesület (székhely: 2855 Bokod, Hősök tere 6.) szervezett keretben biztosít a gyermek-, ifjúsági-, felnőtt, tömeg- és versenysportnak, különös tekintettel a labdarúgásra.

Bokodi Polgárőr Egyesület (székhely: 2855 Bokod, Hősök tere 6.) a közrend, a közbiztonság segítése, a bűncselekmények és a balesetek megelőzésében közreműködés céljából jött létre.

Bokodi Nyugdíjas Klub Egyesület (székhely: 2855 Bokod, Hősök tere 6.) a tagjai érdekvédelmének, érdekképviselőtének ellátását tűzte ki célul.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Bokod Község önkormányzatának nagyon erős kapcsolata van mind az egyházakkal, mind a civil szervezetekkel. Az önkormányzat minden évben igyekszik a falu közösségeit lehetőségeihez mérten támogatni. A 2013-as év első félévében 7 kérelem érkezett az önkormányzat támogatás igénylés céljából, amelyeket a Képviselő-testület támogatott is. Teszi ezt az önkormányzat azért, mert az évközi rendezvények, szükség szerinti adománygyűjtői ezek a szervezetek. Az egyházak fő szervezésével valósul meg

évről-évre a Húsvét, az augusztus 20-ai kenyérszentelés, és a négy adventi hétvége megemlékezése. A civil szervezetek a fő támogatói, partnerei az önkormányzati rendezvényeknek, ahol személyes jelenlétükkel, feladatvállalásukkal biztosítják az önkormányzati rendezvények sikerét. Kiemelkedő ezek közül is a polgárőrség szerep vállalása, akik kiemelkedően magas óraszámokban biztosítják, nem csak a rendezvények ideje alatt, de a hétköznapokon is a közrendet, közbiztonságot a községben.

A civil szektor települési szerep vállalása tekintetében az önkéntes munkavégzés lehetőségét, szervezett irányítását lehetne még hasznosítani. Fontos szerepet vállalhatnának a diákok, akiknek az érettségi megszerzéséhez közérdekű önkéntes munkavégzést kell igazolni.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Ez a terület 2012. évre elérte tetőpontját. Az új Önkormányzati törvény véget vetett a társulások fénykorának. Megszűnt a normatívával ösztönzött társulási kényszer, aminek eredményeként csak a legszükségesebb, főként szakosított ellátás területén maradt meg szerződéses jogviszony. Ezek a partnerségek azonban már kimerülnek a szerződés aláírás, és beszámoló készítése-elfogadása tevékenységben.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Bokod Községben nincs nemzetiségi célcsoport, ez a szempont nem releváns.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a rendezvényszervezés és adománygyűjtés tevékenységet. A községünk fejlődésében, az elszegényedési folyamat lassításában, megállításában, a szociális gazdaság kiépítésében rendkívül fontos szerep hárul a civilekre a jövőben. A jelenleginél sokkal több, sokrétűbb szociális, egészségügyi, oktatási, foglalkoztatási szolgáltatásokra lenne szükség. Az önkormányzat korlátozott lehetőségei miatt ezek létrehozása, működtetése az önkormányzati-, a köznevelési-, és a várható egészségügyi reform végett nagymértékben csak a civil szektor közreműködésével, e tevékenységekre alkalmassá tételével valósulhat meg.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat és a civil szervezetek közbenjárásával, igény esetén támogatást nyújtanak bizonyos célok eléréséhez.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Az esélyegyenlőségi program előkészítésének folyamatában nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére. A dokumentum készítéséhez szükséges adatok, információk gyűjtését a dokumentum készítője a HEP fórum résztvevőinek közreműködésével gyűjtötte össze. Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere az online és személyes kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd az elkészült dokumentum-tervezet véleményezésére koncentrált.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Nagyon fontos feladat annak segítése, hogy egyre több ember számára nyíljon meg a lehetőség arra, hogy csak a saját egyéni érdekeit és boldogulását szem előtt tartó fogyasztóból a döntéseiért, a környezetéért, és a közösségért felelősséget vállaló tudatos állampolgárrá váljon.

A személyes közreműködést igénylő kontrollmechanizmus mellett, a Komplex tanulmány Bokod Község honlapján közzétételre kerül, így a község teljes lakosságának hozzáférése biztosítottá válik a tervezett esélyegyenlőség folyamatok, tevékenységek megismerésére és a megvalósítás folyamatos ellenőrzésére.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása	fejlesztési lehetőségek meghatározása
	rövid megnevezéssel	rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. munkanélküliség emelkedése	1. állásbörzék szervezése
	2. pályakezdő munkanélküliek számának emelkedése	2. állásbörzék szervezése, pályázati tanácsadás
	3. kevesen jutnak ellátáshoz	3. tájékoztatás, információnyújtás, adatgyűjtés
	4. Nincs pontos adat a mélyszegénységben élők szakorvosi ellátáshoz való hozzáférése, igényére vonatkozóan	4. mélyszegénységben élők szakorvosi ellátáshoz való hozzáférési igényének felmérése
Gyermekek	1. továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadáshoz történő hozzáférés nehéz	1. továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadás
	2. Nincs pontos adat a gyerek szakorvosi ellátás iránti igényekről	2. gyerek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférési igényének felmérése
Idősek	1. a szűrő-, és egyéb, az állapothoz igazodó szakorvosi ellátások hiánya	1. egészségnap szervezése, szűrő vizsgálatok szervezése
	2. Az idősek nappali ellátása iránti tényleges igény nem ismert	2. idősek nappali ellátása iránti igény felmérése, a működtetés lehetőségének kidolgozása
	3. Vannak olyan idősek- főleg egyedülálló nők, akik nem tudnak közösségi programokon részt venni egészségi állapotuk miatt. elszigetelten, magányosan élnek.	3. Önkéntesek bevonásával az idősek látogatásának megszervezése
Nők	1. Az egyedül álló nőknek gondot okoz a házkörül feladatok ellátása.	1. A Nők célcsoport munkacsoportján belül igényként fogalmazódott meg a rászoruló nők részére a fizikai, operatív segítség iránti lehetőség keresése
Fogyatékkal élők	1. A településen az akadálymentesítés nem teljes körű	1. akadálymentesítés

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt	Az intézkedésbe bevont
	beavatkozási terület, mint	aktorok és partnerek
	intézkedés címe, megnevezése	– kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegény-	1. állásbörzék szervezése	Munkaügyi Kirendeltség- felelős: Polgármester

ségben élők	2. állásbörzék szervezése, pályázati tanácsadás	Munkaügyi Kirendeltség- felelős: Polgármester
	3. tájékoztatás, információnyújtás, adatgyűjtés	Önkormányzati hivatal- felelős: Polgármester
	4. mélyszegénységben élők szakorvosi ellátáshoz való hozzáférési igényének felmérése	Háziorvos - felelős: Védőnő
Gyermekek	1. továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadás	Iskola- felelős: Polgármester
	2. gyerek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférési igényének felmérése	Háziorvos - felelős: Védőnő
Idősek	1. egészségnap szervezése, szűrő vizsgálatok szervezése	Háziorvos , Bokodi Emberek Egészségért Közhasznú Alapítvány- felelős: Védőnő
	2. idősek nappali ellátása iránti igény felmérése, a működtetés lehetőségének kidolgozása	Háziorvos - felelős: Vezető szociális gondozó
	3. Önkéntesek bevonásával az idősek látogatásának megszervezése	Egyházak, Nyugdíjas Klub- felelős- Polgármester
Nők	1. a nők részére a fizikai, operatív segítség iránti igény felmérés	Jóléti és közösség Bizottság- felelős: Szülői munkaközösségek vezetői
Fogyatékkal élők	1. akadálymentesítés	házi orvos, védőnő- felelős Polgármester

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenlő esélyekkel rendelkeznek a nevelés, oktatás, foglalkoztatás és közszolgáltatásokhoz való hozzáférés területén. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők Bokod Községben megkapják az önkormányzat és intézményei, civilszervezetek és munkaügyi szervek segítségét, hogy kiutat találjanak abból a helyzetből, amit önállóan már nem tudnak megoldani. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek jogainak tiszteletben tartását, védelmét, az egyenlő bánásmóddhoz való jogukat. Folyamatosan odafigyelünk az idősek helyzetére, problémáik megoldásaira, számítunk tapasztalataikra. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő esélyeket a foglalkoztatás, közélet területén, különösen fontosnak tartjuk az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét, a kisgyermekes édesanyák munkába állásának segítségét, a nők bántalmazása esetén a társadalom segítségét. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek fejlesztésére, a befogadó, nyitott szemlélet kialakítására.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés és sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége									
1	állásbörze	munkanélküliség emelkedése	-	rendezvény szervezése	polgármester	október első fele	rész vevők száma, munkanélküliség csökkenése	humán erőforrás, kommunikáció, helyszín	3 év
2	állásbörze, pályázati tanácsadás	pályakezdő munkanélüliek számának emelkedése	-	rendezvény szervezése	polgármester	október első fele	rész vevők száma, pályakezdő munkanélküliség csökkenése	humán erőforrás, kommunikáció, helyszín	5 év
3	tájékoztatók szervezése	kevesen jutnak ellátáshoz	-	Tájékoztatók szervezése	polgármester	szeptember első fele	rész vevők száma, az eddigi rászorulóik közül az ellátottak számának emelkedése	humán erőforrás, kommunikáció, helyszín	3 év
4	szakellátás iránti igény felmérés	Nincs pontos adat a mélyszegénységben élők szakorvosi ellátáshoz való hozzáférése, igényére vonatkozóan	-	kérdőíves igény felmérés	védőnő	2013. év vége	kérdőívek száma	humán erőforrás, kommunikáció,	fél év
II. A gyermekek esélyegyenlősége									
1	továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadás	továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadáshoz történő hozzáférés nehéz	-	továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadás	polgármester	mindené januárja májusában	rész vevők száma	humán erőforrás, kommunikáció, helyszín	3 év
2.	gyerek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférési igényének	a szűrő-, és egyéb, az állapothoz igazodó szakorvosi ellátások	-	kérdőíves igény felmérés	polgármester	2013. év végéig	kérdőívek száma	humán erőforrás, kommunikáció,	1 év

felmérése	hiánya	esetlegesen megvalósítandó egészségház kialakításához	-	kérdőíves igény felmérés	Szülői munkaközösségek vezetői	2013. év végéig	kérdőívek száma	humán erőforrás, kommunikáció,	1 év		
III. A nők esélyegyenlősége											
1	a nők részére a fizikai, operatív segítség iránti igény felmérés	Az egyedül álló nőknek gondot okoz a ház körüli feladatok ellátása.	-	a rászoruló egyedülálló nők, anyák fizikai, ház körüli teendőiben való segítése	-	egészségnap szervezése, szűrő vizsgálatok szervezése	polgármester	minden év tavaszán	rész vevők száma, szakrendelésre irányítottak száma	saját erőforrás, infrastruktúra, dologi költségek	1 év + évente
IV. Az idősek esélyegyenlősége											
1	egészségnap szervezése, szűrő vizsgálatok szervezése	szűrő-, és egyéb, az állapothoz igazodó szakorvosi ellátások hiánya	-	aktív idősor meghosszabbítása	-	egészségnap szervezése, szűrő vizsgálatok szervezése	polgármester	minden év tavaszán	rész vevők száma, szakrendelésre irányítottak száma	saját erőforrás, infrastruktúra, dologi költségek	1 év + évente
2	idősek nappali ellátása iránti igény felmérése, a működtetés lehetőségének kidolgozása	Az idősek nappali ellátása iránti tényleges igény nem ismert	-	átfogó képet kapni az idősek ellátásának igényéről, pontos szakmai, személyi tárgyi feltételeiről, az önkormányzati megvalósíthatóság lehetőségéről	-	kérdőíves igény felmérés, kutató munka	Vezető szociális gondozó	2013. év végéig	kérdőívek száma	humán erőforrás, kommunikáció,	1 év
3	Önkéntesek bevonásával az idősek látogatásának megszervezése	Vannak olyan idősek főleg egyedülálló nők, akik nem tudnak közösségi programokon részt venni egészségi állapotuk elszigetelten, magányosan élnék	-	önkéntes beszélgető kör szervezése, akik az idős látogatásokon kellő figyelmet fordítanak rájuk, hogy megszűnjön a magányosság érzése	-	önkéntes beszélgető kör szervezése,	polgármester	2013. év végéig	beszélgetést igénylő nyugdíjasok száma, részt vevő önkéntesek száma	humán erőforrás, kommunikáció,	5 év
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége											
1	akadálymentesítés	A településen az akadálymentesítés nem teljes körű	vagyongazdálkodási terv	Egy egészségház kialakítása, amely teljesen akadálymentesített	polgármester	új	2014.	Önkormányzati feladattellátást biztosító akadálymentesített intézmények/ellátások száma	pályázati erőforrás, központi költségvetési támogatás	hosszú távú	

Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

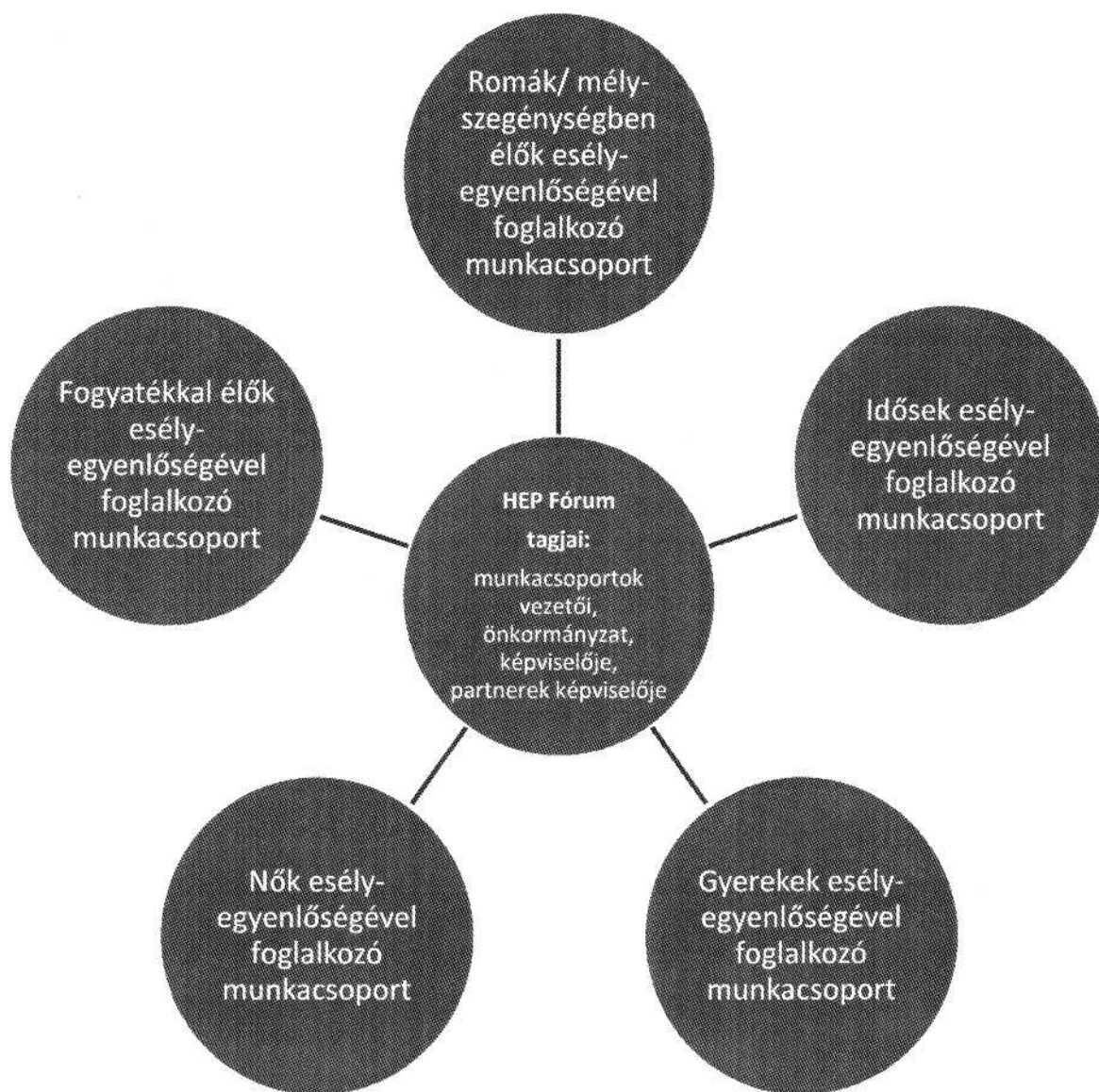
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről Zsigmond Anikó felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse

azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Elfogadás módja és dátuma

I. A Bokod Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Bokod község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatatta és 100/2013 (VI.27.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

1. számú melléklet Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését segítő táblázatok

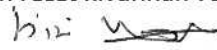
Bokod, 2013. június 27.

Aláírás

A Bokod Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Bokod, 2013. június 28.

Bokodi Polgárőr Egyesület aláírás

Bokod, 2013. június 28.

Védőnői Szolgálat aláírás

Bokod, 2013. június 28.

Iskolai szülői munkaközösség aláírás

Bokod, 2013. június 28.

Jóléti és közösség Bizottság aláírás

HEP elkészítési jegyzék²

NÉV ³	HEP részei ⁴										Alíráás ⁵	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Bokodi Polgárőr Egyesület-Csonka Béla	R	R	RÉT	RÉT	RÉT	RÉT	RÉT	RT	RT	RT		2
Bokodi Polgárőr Egyesület-László Zsoltné	R	R	RÉT	RÉT	RÉT	RÉT	RÉT	RT	RT	RT		
dr. Nemere Zoltán Óvoda-Lázárné Riklik Melinda	R	R	RÉT	RÉT	RÉT	RÉT	RÉT	RT	RT	RT		László
Katolikus Egyház- Wohl László	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R		Wohl László
Katolikus Egyház-Csonka Béláné	R	R	RÉT	RÉT	RÉT	RÉT	RÉT	RT	RT	RT		Csonka Béla
Művelődési Ház- Major Adrienn	R	R	RT	RT	RT	RT	RT	RT	RT	RT		Major A

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopába kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

NÉV ⁶	HEP részei ⁷										Alírá ⁸
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Védőnői Szolgálat- Csillag Sándorné	R	R	RÉT	RÉT	RÉT	RÉT	RÉT	RT	RT	RT	<i>Horváth János</i>
Iskolai szülői munkaközösség- Szűcs Ágnes	R	R	RT	RT	RT	RT	RT	RT	RT	RT	<i>Horváth János</i>
Jóleti és Közösségi Bizottság- Vas Etel	R	R	RT	RT	RT	RT	RT	RT	RT	RT	<i>Horváth János</i>
Szociális Szolgálat-Czéh Pálné	R	R	RT	RT	RT	RT	RT	RT	RT	RT	<i>Horváth János</i>
Nyugdíjas Klub Egyesülete – Bognár Lajosné	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	<i>Bognár Lajosné</i>

⁶ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁷ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁸ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.